

2004 vasario 14
Nr. 3

Lietuvos
 Katalikų
 Bažnyčios
 informacijos
 centro
 leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

Popiežius Jonas Paulius II
 Žinia 2004 m. gavėnios proga 2

Bažnyčia Lietuvoje

Vyskupas Rimantas Norvila
 Laiškas-kreipimasis dėl Lietuvos jaunimo dienų „Negaliu tylėti“ 4
 Maldos už krikščionių vienybę savaitės renginiai 5
 Atsinaujinimo diena „Pasilikite mano meilėje“ 6
 Palaimintojo Jurgio Matulaičio minėjimas Marijampolėje 8
 Pašvęstojo gyvenimo dienos minėjimas 9
 Kaišiadorių vyskupijos kunigų konferencijos 10
 Mažesniųjų brolių kapitulos kongresas 11
 Kauno arkivyskupijos *Caritas* ataskaitinė konferencija 12

Homilijos

TIKĖJIMAS – IŠGANYMO RAKTAS
 I gavėnios sekmadienis (C) 14
 GOLGOTOS ANTITEZĖ
 II gavėnios sekmadienis (C) 15

Bažnyčios dokumentai

Popiežiškoji Biblijos komisija
 ŽYDŲ TAUTA IR JŲ ŠVENTIEJI RAŠTAI KRIKŠČIONIŲ BIBLIJOJE 17

Bažnyčia pasaulyje

Ekumenizmas lieka prioritetu 22
 Skleisti natūralius vaisingumo reguliavimo metodus 23
 Paskelbti nauji statistiniai duomenys apie Bažnyčią pasaulyje 24

Popiežiaus Jono Pauliaus II žinia 2004 m. gavėnios proga

Brangūs Broliai ir Seserys!

1. Įsimenančiu pelenų užbėrimo ritualu prasideda šventasis gavėnios laikotarpis, kurio metu liturgija iš naujo kviečia tikinčiuosius radikaliai atsiversti pasitikint dieviškuoju gailėstingumu.

Šių metų tema – „*Kas priima tokį vaikelį dėl manęs, tas mane priima*“ (Mt 18, 5) – teikia proga apmąstyti vaikų padėtį. Jėzus dar ir šiandien kviečiasi juos pas save ir rodo kaip pavyzdį norintiems tapti jo mokiniais. Jėzaus žodžiai ragina iširti, kaip elgiamasi su vaikais mūsų šeimose, pilietinėje visuomenėje ir Bažnyčioje. Jie taip pat akina iš naujo atrasti paprastumą bei pasitikėjimą – savybes, kurias privalo ugdytis tikintysis, sekantis Dievo Sūnumi, kuris dalijosi mažųjų ir vargšų dalia. Šv. Klara Asyžietė mėgo sakyti, kad Jėzus, „gimęs prakartėlėje, gyvendamas žemėje buvo neturtingas ir mirė nuogas ant kryžiaus“ (Testamento, Fonti Francescane, 2841).

Jėzus mylėjo vaikus ir brangino juos „*dėl jų paprastumo, gyvenimo džiaugsmo, spontaniškumo ir nuostabos kupino tikėjimo*“ (Viešpaties angelas, 1994 m. gruodžio 18 d.). Todėl jis norėjo, kad bendruomenė atvertų jiems savo rankas bei širdį taip, kaip atveria Jam: „*Kas priima tokį vaikelį dėl manęs, tas mane priima*“ (Mt 18, 5). Greta vaikų Jėzus šlieja „mažutėlius“, tai yra vargšus, stokojančius, kenčiančius alkį ir troškulį, ateivius, neapsirengusius, ligonius, kalinius. Juos priimdami ir mylėdami arba, priešingai, būdami jiems abejingi ir juos atstumdami, rodome savo laikyseną Jėzaus atžvilgiu, nes būtent juose jis daro save ypatingu būdu esamą.

2. Evangelijoje pasakojama apie Jėzaus vaikystę kukliuose Nazareto namuose, kur, būdamas klusnus savo tėvams, jis „*augo išmintimi, metais ir malone Dievo ir žmonių akyse*“ (Lk 2, 52). Tapdamas vaiku, jis norėjo dalytis žmogaus patirtimi. Šv. Paulius rašo: jis „*apiplėšė pats save priimdamas tarno išvaizdą ir tapdamas panašus į žmones. Jis ir išore tapo kaip visi žmonės; jis nusižemino, tapdamas klusnus iki mirties, iki kryžiaus mirties*“ (Fil 2, 7–8). Dvylikametis Jėzus, pasilikęs Jeruzalės šventykloje, savo tėvams, kurie jo nerimastingai ieškojo, atsakė: „*Kam gi manęs ieškojote? Argi nežinojote, kad man reikia būti savo Tėvo reikaluose?*“ (Lk 2, 49). Visą jo egzistenciją ženklino pasitikėjimo kupinas sūniškas klusnumas savo dangiškajam Tėvui: „*Mano maistas – vykdyti valią to, kuris mane siuntė, ir baigti jo darbą*“ (Jn 4, 34).

Viešojo gyvenimo metais Jėzus daug kartų kartojo, jog tik tie, kurie pasidarys kaip vaikai, įeis į Danguos karalystę (plg. Mt 18, 3; Mk 10, 15; Lk 18, 17; Jn 3, 3). Jo mokyme vaikas tapo mokinio, kviečiamo sekti paskui savo dieviškąjį Mokytoją su vaiko klusnumu, įvaizdžiu: „*Kas pasidarys mažas, kaip šis vaikelis, tas bus didžiausias dangaus karalystėje*“ (Mt 18, 4).

„Pasidaryti mažu“ ir „priimti“ mažutėlius – štai du to paties mokymo aspektai, kuriuos Viešpats šiandien vėl adresuoja savo mokiniams. Tikrai tas, kuris pasidaro „mažas“, geba su meile priimti savo mažiausius brolius ir seseris.

3. Daug tikinčiųjų stengiasi ištikimai laikytis šių Viešpaties mokymų. Čia norėčiau paminėti tėvus, nesibaiminančius prisiimti didelės šeimos našta, – tėvus ir motinas, kurie, užuot teikę pirmenybę profesinei sėkmei ir savo karjerai, stengiasi perteikti savo vaikams žmogiškas ir religines vertybes, suteikiančias gyvenimui tikrąją prasmę.

Dėkingai žavėdamasis turiu prieš akis tuos, kurie rūpinasi sunkumus išgyvenančiais vaikais ir lengvina vaikų bei jų artimųjų kančias, sukeltas konfliktų ir smurto, vandens ir maisto stygiaus, priverstinės emigracijos, taip pat daugybės kitų pasaulyje egzistuojančių neteisingumo formų.

Greta tokio dosnumo, deja, tenka konstatuoti egzistuojant tų, kurie vaikų „nepriima“, egoizmą. Yra nepilnamečių, giliai sužeistų suaugusiųjų smurto: seksualinio išnaudojimo, priverstinės prostitucijos, įtraukimo į narkotikų prekybą bei vartojimą; dirbti verčiamų ar kariauti paimtų vaikų; visam laikui šeimos suirimo paženklintų nekaltų vaikų; gėdingos prekybos žmogaus organais bei asmenimis žalojamų mažų vaikų. O ką jau kalbėti apie AIDS tragediją ir jos pragaištingus padarinius Afrikoje! Teigiama, jog ši rykštė palietė milijonus žmonių, iš kurių daugybė užkrėsti nuo gimimo. Žmonija negali užsimerkti tokios nerimą keliančios tragedijos akivaizdoje!

4. Ką blogo šie vaikai padarė, kad turi kentėti tokias kančias? Iš žmogiškosios perspektyvos nelengva, galbūt ir neįmanoma, atsakyti į šį sukrečiantį klausimą. Tikrai tikėjimas padeda mums prasiskverbti į tokią gilią kančios bedugnę. „*Tapdamas klusnus iki mirties, iki kryžiaus mirties*“ (Fil 2, 8), Jėzus prisiėmė žmogiškąją kančią ir nušvietė ją skaisčia savo prisikėlimo šviesa. Savo mirtimi jis visam laikui nugalėjo mirtį.

Gavėnios metu rengiamės iš naujo išgyventi Velykų slėpinį, viltimi nušviečiantį visą mūsų egzistenciją, net pačius sudėtingiausius ir skausmingiausius jos aspektus. Didžioji savaitė vėl prieš mūsų akis pateiks šį išgany-
mo slėpinį įtaigiomis Velykų tridienio apeigomis.

Brangūs Broliai ir Seserys, pasitikėdami pradėkime gavėnios kelionę, gaivinami karštesnės maldos, atgailos ir didesnio dėmesingumo stokojančiesiems. Tegu ši gavėnia pirmiausia kiekvienam būna proga savo šeimyninėje ir socialinėje aplinkoje labiau atsigręžti į vaikus – žmonijos ateitį.

5. Maldoje „Tėve mūsų“ su vaikams būdingu paprastumu kreipiamės į Dievą, vadindami jį, kaip Jėzus mokė, „Abba“, Tėvu.

Tėve mūsų! Per gavėnią dažnai kartokime šią maldą, kartokime karštai. Vadindami Dievą „mūsų Tėvu“, suvok-
sime esą jo vaikai ir tarpusavyje pasijusime broliais ir seserimis. Taip mums bus lengviau atverti savo širdį
mažutėliams, kaip ragino Jėzus: „*Kas priima tokį vaikelį dėl manęs, tas mane priima*“ (Mt 18, 5).

To linkėdamas meldžiu kiekvienam iš jūsų Dievo palaiminimo per Marijos, žmogumi tapusio Dievo Žodžio
Motinos ir visos žmonijos Motinos, užtarimą.

Vatikanas, 2003 m. gruodžio 8 d.
Jonas Paulius II

Nauji leidiniai

André Grabar. Krikščioniškoji ikonografija: antika ir viduramžiai. – Vilnius: Aidai, 2003. – 369 p., iliustr.

Ši knyga – puiki krikščioniškosios ikonografijos raidos apžvalga. Tūkstantis metų – krikščioniškoji Antika ir Viduri-
niai amžiai pasirodo kaip meninių atradimų prisodrintos epochos. Vaizdų ir siužetų interpretacija, jų kaita bei
sąryšiai aptariami remiantis itin gausia medžiaga. Daugiau nei 250 iliustracijų tekstą daro suprantamą ir praktišką.
Tai nepamainomas vadovas po senosios krikščionybės dvasinį pasaulį.

Marie-Dominique Philippe. Meilės gelmėse: pokalbis apie meilę, santuoką ir šeimą. – Vilnius: Katalikų
pasaulis, 2004. – 335 p.

Kas Dievo skirta sutuoktiniams? Kokie esminiai skirtumai tarp vyro ir moters? Koks kiekvieno iš jų pašaukimas?
Kodėl santuoka monogaminė? Kodėl Bažnyčia draudžia kontracepciją, išsiskyrusiems neleidžia vesti iš naujo?
Kas yra meilė? Ar gali mylėti žmogų, kuris nemyli tavęs? Ar galima sublimuoti lytinį instinktą? Kodėl tiek daug
iširusių santuokų, nedarnių šeimų? Į šiuos ir į daugelį kitų klausimų knygos puslapiuose atsako tėvas M. D.
Philippe'as, dominikonas, viena iškiliausių mūsų laikų dvasios asmenybių. Tėvas Marie-Dominique Philippe'as
daugelį metų dėstė filosofiją Fribūro (Šveicarija) universitete, dabar didesnę laiko dalį skiria apaštalavimui. Jis taip
pat yra Šv. Jono kongregacijos įkūrėjas. Taigi iš knygos puslapių prabyla ne tik mokslo, bet pirmiausia – maldos
žmogus, atsakantis į pateikiamus klausimus su išmanymu, išmintimi ir įžvalga, o drauge nuoširdžiai ir gyvai.

Laiškas-kreipimasis dėl Lietuvos jaunimo dienų „Negaliu tylėti“

2004 m. liepos 24–25 d., Šiauliai

Mieli kunigai, parapijų jaunimo grupių, katalikiškų jaunimo organizacijų ir judėjimų vadovai, parapijų katechetai ir tikybės mokytojai, norime Jums džiaugsmingai pranešti, kad 2004 m. liepos 24–25 dienomis Šiauliuose vyks Lietuvos jaunimo dienos (LJD), kurias rengia Jaunimo pastoracijos taryba prie Lietuvos Vyskupų Konferencijos drauge su Šiaulių vyskupija. Tai trečias toks renginys: pirmasis sėkmingai įvyko 1997 metais. Tai buvo piligriminė kelionė iš Vilniaus į Trakus.

Šiame pagrindiniame metų renginyje tikimės sulaukti iki 5000 jaunų žmonių iš visų Lietuvos parapijų, katalikiškų jaunimo organizacijų, judėjimų, vienuolių. Tikimės, kad ši jaunimo šventė sudomins moksleivius, studentus, o taip pat ir dirbantį jaunimą. Patirtis parodė, kad tokio pobūdžio renginiuose prasmingai gali dalyvauti jauni žmonės nuo 15 m. amžiaus.

Pagrindiniai LJD tikslai: suteikti jauniems žmonėms galimybę išgyventi bendrystę tikėjime ir motyvuoti bei stiprinti jų aktyvumą Bažnyčioje ir visuomenėje. Rengėjai pasiūlys jaunimui įdomią ir prasmingą programą: bendruomeninį Eucharistijos šventimą, teminius užsiėmimus pagal interesus, geros muzikos koncertą, piligriminę kelionę ir kt. Į renginį taip pat įsijungs Vokietijos vyskupijų atstovai. Tikimės, kad jie asmeniškai pakvies Lietuvos jaunimą dalyvauti Pasaulio jaunimo dienoje, vyksiančioje 2005 m. vasarą Vokietijoje.

Kad renginys kuo geriau pavyktų, reikalingos visų mūsų pastangos: ne tik rengėjų, bet ir vadovų, tiesiogiai bendraujančių su jaunimo grupėmis. Dalyvių skaičius ir jų nusiteikimas priklausys ir nuo to, kaip jaunus žmones pakviesime, kiek informacijos jiems suteiksime, kokią organizacinę ir pedagoginę pagalbą jiems pasiūlysim, kaip suplanuosime kitus ateinančios vasaros renginius.

Todėl prašome jau dabar planuoti Jūsų jaunimo grupės dalyvavimą Šiauliuose, numatyti Jūsų parapijos ar organizacijos vasaros renginius kitu metu nei Lietuvos jaunimo dienos.

Visa informacija apie LJD, pasirengimu ir registracija rūpinsis vyskupijų jaunimo centrai, kurių atstovai sudaro pasirengimo darbo grupę. Artimiausiu metu bus sukurtas LJD interneto puslapis, pavasarį išleista reklaminė medžiaga. Jei turite klausimų ar pasiūlymų, kreipkitės į Jūsų vyskupijos jaunimo centrą.

Linkime sėkmės Jūsų darbuose. Viliamės, kad bendradarbiaudami labiau pasitarnausime jauniems žmonėms, katalikiškų jaunimo iniciatyvų, organizacijų stiprinimui ir Bažnyčiai.

Vyskupas Rimantas Norvila
Jaunimo pastoracijos tarybos prie
Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas

Diakonų šventimai

Vilniuje

Sausio 24 d. Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje vyskupas Juozas Tunaitis suteikė diakonato šventimus keturiems šeštojo kurso auklėtiniams: Vilniaus arkivyskupijai priklausantiems **Andrejui Bogdevičiui**, **Ruslan Vilkel**, **Valdemar Lisovski** bei Kaišiadorių vyskupijos klierikui **Ažuolui Miliauskui**. Šventimuose dalyvavo Vilniaus arkivyskupijos ir Kaišiadorių vyskupijos kunigai, seminarijos dėstytojai, šventinamųjų šeimų nariai ir draugai.

Sakydamas homiliją, vyskupas Juozas Tunaitis priminė diakonystės istorijos pradžią, kai apaštalai paskyrė septynis vyrus patarnauti prie stalų. Tačiau šiandien, anot ganytojo, svarbiausia – meilės tarnyba, kuri ir yra diakonystės tikslas. Vyskupas šventinamiesiems priminė diakonų tarnystės uždavinius: ligonių lankymą, Evangelijos skelbimą, pagalbą vyskupui švenčiant liturgiją ir evangelizuojant. Ganytojas linkėjo, kad galiną Dievo malonę įžengtų į šventinamuosius ir perimtų visą jų būtį, kad jie visą diakonystės laiką atiduotų Viešpačiui bei garbingai pasirengtų kunigystei.

Po šv. Mišių surengtų vaišių metu visų diakonų vardu Andrejus Bogdevičius dėkojo Dievui, nuolat vedančiam pašaukimo keliu, ir tiems, kurie padėjo tuo keliu eiti: seminarijos rektoriui, dėstytojams ir visiems seminarijos darbuotojams, taip pat tėvams bei draugams. Naujuosius diakonus sveikino rektorius kun. Robertas Šalaševičius.

Panevėžyje

Sausio 25 dieną Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje vyskupas Jonas Kauneckas diakonato šventimus suteikė Panevėžio vyskupijai priklausantiems trims Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos šeštojo kurso auklėtiniams: **Sauliui Černiui**, **Vytautui Dageliui** ir **Mindaugui Kučinskui**.

-sm-

Pagerbtas Telšių vyskupas

Sausio 20 d. Telšių katedroje pagerbtas Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, jau dvejus metus vadovaujantis vyskupijai. Ta proga katedroje vyskupas emeritas Antanas Vaičius, susirinkę Telšių vyskupijos kunigai, vadovaujami vyskupo J. Borutos SJ, koncelebravo šv. Mišias. Po jų ganytoją dvejų metų vadovavimo vyskupijai sukakties proga sveikino vyskupas emeritas A. Vaičius, kunigai, Telšių kunigų seminarijos auklėtiniai, Telšių rajono savivaldybės vicemeras Juozas Butkevičius, Telšių apskrities ligoninės direktorė Alma Vitkienė, Savivaldybės administracijos darbuotojai, kiti tikintieji.

-T-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Vasario 4 d. vykusiame Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkime kardinolas Audrys Juozas Bačkis trumpai pristatė kunigams Šv. Kazimiero metų renginius. Plačiau apie tai papasakojo tėvas Lionginas Virbalas SJ.

Šiais metais sukanka 400 metų nuo to laiko, kai Lietuvos pasiuntiniai paršivežė iš Romos popiežiaus Klemenso VIII išleistą brevę dėl Lietuvos globėjo šv. Kazimiero paskelbimo šventuoju. Beveik dvejus metus užtrukusi pasiuntinių kelionė ir pasiruošimas iškilmingai šventei išsiliejo į didelę iškilmę Vilniaus gatvėmis iki dabartinės Šv. Kazimiero bažnyčios, kur buvo iškilmingai pašventintas šventojo garbei statomos šventovės kertinis akmuo.

Kadangi istorikams yra labai sunku tiksliai nustatyti šv. Kazimiero paskelbimo šventuoju datą, pasirinkta šiais metais paminėti 400 metų jubiliejų nuo tos dienos, kai Vilniuje buvo iškilmingai pradėtas šv. Kazimiero pagerbimas. Ta proga planuojama nuo š. m. kovo 4 dienos iki advento pradžios paskelbti Šv. Kazimiero metus, per kuriuos būtų galima plačiau atskleisti šventojo asmenybę, supažindinti su Lietuvos istorijos bei kultūros lobynu, o svarbiausia – įtvirtinti vienintelio Lietuvos šventojo religinį pagerbimą.

Pagrindinė Šv. Kazimiero metų iškilmė vyks gegužės 6–9 d. Ypač svarbi

Maldos už krikščionių vienybę savaitės renginiai

Vilniuje

Sausio 18–25 d. visose Vilniaus bažnyčiose buvo melsta krikščionių vienybės, po kiekvienų šv. Mišių šia intencija buvo skaitomos specialios maldos. Sausio 23 d. Šv. Jonų bažnyčioje vyko ekumeninės pamaldos, kuriose dalyvavo įvairių krikščioniškųjų konfesijų atstovai.

Klaipėdoje

Sausio 25 d. baigiamasis maldų už krikščionių vienybę akordas nuskambėjo Klaipėdos Kristaus Karaliaus bažnyčioje. Ta proga šv. Mišias aukojęs Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ meldė krikščionių vienybės. Pamokslą pasakė kunigas dr. Arvydas Ramonas. Pamokslininkas atkreipė dėmesį į gyvenimo vertybes, ragindamas kiekvieną asmeniškai atsakyti į klausimą, kas aš esu. Pasak jo, didelė problema tampa tai, kad žmogus pats sau tapo dievu ir gyvena, tarsi Dievo nebūtų. Tai rodo eksperimentai su embrionais, homoseksualios santuokos, prekyba vaikais ir kiti modernaus gyvenimo krizės reiškiniai. Baigdamas pamokslą kun. dr. Arvydas Ramonas sakė, „kad tik tas, kas nėra užmušęs Dievo savyje, gali patirti gyvenimo džiaugsmą“.

Po šv. Mišių aukos prasidėjusioms ekumeninėms pamaldoms vadovavo vyskupas Jonas Boruta SJ, jose dalyvavo prel. dr. Juozas Šiurys, kunigai Arvydas Ramonas, Romualdas Vėlavičius, Vladas Gedgaudas, Sigitas Valauskis, Saulius Stumbra, diakonai Tomas Žlibinas, Marius Venckus, Kęstutis Timofejavas, taip pat ir kitų konfesijų atstovai: evangelikų liuteronų kunigai Reincholdas Moras ir Remigijus Šemeklis, evangelikų baptistų pastorius Andrejus Briauņys, anglikonų kunigas Roy Ballas.

Pradžioje kelis žodžius taręs vyskupas Jonas Boruta SJ priminė, jog pamaldų dalyviai yra Kristų tikintieji, juos vienija vienas krikštas ir Evangelijos tiesa. Pirmąjį skaitinį iš pranašo Izaijo knygos perskaitė evangelikų baptistų pastorius A. Briauņys, po jo kalbėjęs evangelikų liuteronų kunigas R. Moras atkreipė dėmesį, jog prisikėlęs Viešpats visų pirma visiems linkėjo ramybės. „Žmonijos istorijoje nėra vienybės, dėl to pasaulis kenčia. Kristus meldė vienybės, kad mylėdami pažintume vieni kitus“, – sakė jis. Antrąjį skaitinį iš apaštalo Pauliaus Laiško efeziečiams perskaitė evangelikų liuteronų kunigas R. Šemeklis, po to kelis žodžius tarė evangelikų baptistų bažnyčios pastorius A. Briauņys, anglikonų kunigas R. Ballas. Evangelijos ištrauką pagal Joną perskaitė diakonas Tomas Žlibinas.

Per pamokslą vyskupas Jonas Boruta SJ džiaugėsi, jog šis susirinkimas yra nuostabi proga išgyventi krikščioniškojo gyvenimo jėgą. „Šiais metais apmąstėme Evangelijos pagal Joną 14 skyriaus 23–31 eilutes, kur Viešpats mums sako: *Aš jums duodu savo ramybę*. Tai gili tiesa: savo jėgomis taikos ir ramybės mes nesukursime. Bandoma ieškoti taikos ir ramybės ir kietu kumščiu, bet rezultatų nėra. Tikrąją ramybę dovanoja Viešpats, – bet jos turime kasdien melsti“, – sakė ganytojas ragindamas prašyti Viešpatį, kad būtume vieningi Kristuje.

Po pamokslų skirtingų konfesijų atstovai meldė taikos, linkėjo vieni kitiems ramybės ir vieningai išpažino savo tikėjimą kalbėdami Nikėjos tikėjimo išpažinimą. Po maldavimų susirinkusieji kreipėsi į Šventąją Dvasią: „Ateik, uždek mumyse savo dieviškos meilės ugnį, kad mes galėtume gyventi tavyje per amžius“. Vyskupas Jonas Boruta SJ padėkojo visiems pamaldų dalyviams ir suteikė palaiminimą.

Pamaldose giedojo Kristaus Karaliaus parapijos Taize maldos grupelės jaunimas ir Klaipėdos evangelikų liuteronų parapijos choras.

Panevėžyje

Sausio 25 d. Panevėžio Švč. Trejybės bažnyčioje surengtose ekumeninėse pamaldose dalyvavo aštuonių krikščioniškųjų Bažnyčių ir bendruomenių – katalikų, stačiatikių, evangelikų liuteronų, evangelikų reformatų, laisvųjų krikščionių, metodistų, Gyvojo Dievo krikščionių bei bendruomenės „Viltis“ – atstovai. Pamaldos prasidėjo procesija, kurios metu buvo atneštas kryžius, žvakė, Biblija ir ikona kaip krikščionių vienybės ženklas. Perskaičius Evangelijos skaitinį, liuteronų kunigas pasidalijo mintimis apie tarpusavio meilę: „Tampame į Dievą panašūs tada, kai mylime. Meilė yra tas raktas, kuris veda į mūsų visų vienybę. Švč. Trejybės esmė yra meilė“, – sakė jis. Po pamaldų giedojo mišrus choras „Atgaiva“.

Šakiuose ir Kybartuose

Sausio 24 d. Šakiuose bendrai maldai gausiai susirinko Romos katalikų ir evangelikų liuteronų parapijų tikintieji. Pamaldoms vadovavo Šakių katalikų Šv. Jono Krikštytojo parapijos klebonas kun. Sigitas Matusevičius ir vikaras kun. Jonas Cikana bei Šakių ir Jurbarko evangelikų liuteronų kunigai Virginijus Kelertas ir Mindaugas Kairys.

Tikinčiuosius vienijo abiejų bendruomenių atstovų skaitomas Dievo žodis, kartu kalbamas Apaštalo tikėjimo išpažinimas. Pamaldos prasidėjo katalikų, o baigėsi evangelikų liuteronų bažnyčioje, tarp kurių miesto gatvėmis nusidriekė maldininkų su degančiomis žvakėmis rankose procesija.

Sausio 25 d. ekumeninės pamaldos surengtos Kybartų Eucharistinio Išganytojo katalikų parapijos bažnyčioje. Miestelyje veikiančių krikščioniškų bendruomenių atstovai kartu liudijo, kad Jėzus Kristus – vienos Bažnyčios Viešpats – yra didžiausia mūsų susitaikinimo viltis.

Pamaldas vedė Kybartų parapijos klebonas kun. Vytautas Sakavičius ir Jungtinės metodistų bažnyčios kunigas Chet Cataldo. Giedojo Kybartų katalikiškojo vaikų ir jaunimo centro bei parapijos choralo grupės, metodistų bendruomenės choras. Ekumeninės pamaldos baigėsi žiburių liturgija. Žmonės nuo altoriaus žvakės užsidedė pamaldų pradžioje jiems išdalytas žvakeles, taip išreiškdami išipareigojimą į savo namus širdyse parnešti Kristaus šviesą ir šilumą. Po pamaldų visi buvo pakviesti į Katalikiškojo vaikų ir jaunimo centro patalpas švęsti agapės.

-sm, apn, bn, kss, lj-

Atsinaujinimo diena „Pasilikite mano meilėje“

Vasario 1 d. katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“, talkinama Šv. Jono bendruomenės brolių ir seserų, surengė Kaune Atsinaujinimo dieną „Pasilikite mano meilėje (Jn 15, 9)“, skirtą pristatyti Šv. Jono bendruomenės dvasiai ir jos veiklai.

Pirmąją konferenciją „Šv. Jono bendruomenė – nauja Bažnyčios šakelė“ vedė jau keleri metai Lietuvoje apaštalaujantis tėvas Elijas Leydsas FJ. Šiuo metu tėvas Elijas dėsto Vilniaus kunigų seminarijoje, lanko mokyklą, yra Lukiškių kalėjimo kapelionas. Pranešėjas papasakojo, kaip susikūrė Šv. Jono bendruomenė. Šios kongregacijos įkūrimo data – 1975 m. gruodžio 8 d. Tą pačią dieną popiežius Paulius VI paskelbė apaštališkąjį paraginimą *Evangelii nuntiandi* dėl evangelizacijos šiuolaikiniame pasaulyje. Šis Bažnyčios dokumentas tapo pirmąją ką tik susikūrusios bendruomenės regula. Bendruomenė susibūrė apie tėvą dominikoną Marie-Dominique Philippe'ą, ilgus metus Fribūro universitete, Šveicarijoje, dėsciusį filosofiją. Bendruomenės branduolys – tėvo M. D. Philippe'o studentai,

diena – gegužės 9-oji (sekmadienis). Tą dieną po rytinių Mišių prie Lietuvos globėjo karsto Vilniaus arkikatedroje vyks iškilminga eisena iki Šv. Kazimiero bažnyčios, pakeliui bus sustojama prie Vilniaus universiteto. Šv. Kazimiero bažnyčioje vyks iškilmingos šv. Mišios. Į šią šventę pakviesti aukšti svečiai iš Vatikano.

Kardinolas pranešė, kad baigiama restauruoti nauja Dievo galeistingumo pamaldumui skirta šventovė. Dievo galeistingumo paveikslas, kuris Vilniuje buvo nutapytas pagal šv. ses. Faustinos regėjimą, bus perneštas į šią šventovę, kuri bus atvira visų kalbų ir tautų žmonėms. Iškilmingas šventovės atidarymas įvyks Dievo galeistingumo sekmadienį – balandžio 18 d.

Susirinkimo metu buvo pristatyti trys neseniai įšventinti Vilniaus arkivyskupijos diakonai: Valdemar Lisovski, Ruslan Vilkel, Andrejus Bogdevičius. -ad-

Kauno kunigų susirinkimas

Sausio 19 d. Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijoje vykusiame Kauno I dekanato kunigų susirinkime aptarta 2003 m. dekanato parapijų vizitacija. Susirinkime, kuriam vadovavo dekanas kun. Vytautas Grigaravičius, dalyvavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, jo augziliaras vysk. dr. Jonas Ivanauskas, klebonai, vikarai, kiti dekanato dvasininkai.

Dekanas apibendrino dekanato vizitacijos rezultatus, įteikė klebonams rekomendacijas, kurias reikės įgyvendinti iki kitais metais vyksiančios parapijų vizitacijos.

Arkivyskupui S. Tamkevičiui padėkojus dekanui kun. V. Grigaravičiui už rūpestingą pareigų atlikimą, aptarti suaugusiųjų krikšto, bažnytinio turto saugos, kiti sielovados reikalai. Arkivyskupas Kauno I dekanato vicedekanu paskyrė Kauno arkikatedros bazilikos kleboną kun. E. Vitulskį. Dekanato kasininku išrinktas Kauno Gerojo Ganytojo parapijos klebonas kun. J. Stankevičius, sekretoriumi – šilainių parapijos vikaras kun. O. P. Volskis.

Po susirinkimo dekanato kunigai apilankė atstatomą paminklinę Prisikėli-

mo bažnyčia, kur su atstatymo darbais susirinkimo dalyvius supažindino dekanas kun. V. Grigaravičius.

-kopv-

Jaunimo sielovados konferencija

Sausio 31 d. Kauno arkivyskupijos Jaunimo centre vykusioje Kauno arkivyskupijos jaunimo sielovados konferencijoje dalyvavo jaunimo grupių vadovai, sinodo grupių jaunimo atstovai, katalikiškųjų jaunimo organizacijų ir judėjimų vadovai, parapijų kunigai, vienuolių nariai – iš viso 67 asmenys iš 25 parapijų, 7 jaunimo organizacijų bei 4 vienuolių. Konferenciją rengė Kauno arkivyskupijos II sinodo jaunimo sielovados komisija. Pasak rengėjų, konferencijoje siekta supažindinti su Sinodo jaunimo sielovados komisijos atliktu tyrimu, atskleidžiančiu jaunimo sielovados padėtį Kauno arkivyskupijoje, ir aptarti pasiūlymus rengiant sinodo dokumentus.

Konferencija prasidėjo malda ir Kauno arkivyskupo metropolito S. Tamkevičiaus sveikinimu. Kauno arkivyskupijos Jaunimo centro švietimo referentė R. Gecaitė supažindino su II sinodo jaunimo sielovados komisijos atliktu tyrimo rezultatais – statistiniais duomenimis. Tyrimo dalyvavo 39 parapijos ir 11 katalikiškųjų jaunimo organizacijų bei bendruomenių atstovai, įvairaus amžiaus, patirties, išsilavinimo, motyvacijos jaunimo vadovai. Jaunimo vadovai buvo klausiami, kokie tikslai yra keliami jaunimo grupėms, per kokią veiklą jie įgyvendinami ir su kokiais sunkumais tenka susidurti, kaip jie sprendžiami.

Po trumpos pertraukos Kauno arkivyskupijos Jaunimo centro kapelionas kun. K. Kėvalas pakvietė dalyvius, pasiskirsčius į grupes, padiskutuoti, kaip būtų galima pakviesti jaunimą į bažnyčia, siūlė pasvarstyti apie vadovų rengimą ir renginių organizavimą, apie tai, kaip kurti neformalią patrauklią aplinką ir kokią pagalbą gali teikti vyskupijos institucijos bei Jaunimo centras. Darbo grupių išvadas apibendrinti padėjo A. Kučikas.

Konferencijai pabaigus darbą, jos dalyviai šventė Eucharistiją, kuriai vadovavo vysk. J. Ivanauskas. Per ho-

ypač susidomėję jo paskaitomis, rekolekcijomis, Apokalipsės apmąstymais bei galimybėmis suaktualinti tomistinę filosofiją. Tačiau, anot t. Elijo, bendruomenė radosi ne iš intelektualų sambūrio, bet iš grupelės t. M. D. Philippe'o, kuris, beje, yra laikomas Šv. Jono bendruomenės įkūrėju, studentų apsisprendimo broliškai gyventi ir, sekant mylimojo Jėzaus mokinio šv. Jono pavyzdžiu, tarnauti Bažnyčiai. Šv. Jono kongregacija prasidėjo nuo brolių šakos įsteigimo, vėliau bendruomenėje radosi kontempliatyvių ir apaštališkųjų seserų šakos. Šiuo metu ši bendruomenė vienija maždaug 500 brolių ir 400 seserų iš daugelio pasaulio šalių. Tėvas Elijas FJ pabrėžė, kad jų bendruomenė darbuojasi tose srityse, kuriose veikti pasiūlo vietos vyskupai. Anot kalbėtojo, visas Šv. Jono bendruomenės apaštalavimas plaukia iš broliško gyvenimo, sekant šv. Jono dvasia, ir kasdienių studijų, nepaliaujamai ieškant Dievo, stengiantis išgryninti savo protą ir valią, kad jie taptų pajėgūs priimti tiesą.

Pirmąją ir antrąją konferencijas perskyrė Šv. Jono bendruomenės šeimos narių parengta meditacija „Ateikite ir pamatysite“ (Jn 1, 39). Antrąją konferenciją „Šv. Jonas – mylimasis mokinys“ vedė Šv. Jono kongregacijos generalinio prioro Europos priorijų vikaras, filosofijos ir medicinos daktaras, tėvas Pascalis Haegelis. Pranešėjas vaizdžiai aptarė Jėzaus ir jo mokinio Jono draugystės paslaptį. Anot t. Pascalio FJ, Jono asmenyje Jėzus atrado žmogų, kuris leidosi Dievo mylimas ir pats gyveno troškimu mylėti. Taigi Jono širdyje glūdėjo meilės lūkestis. Jonas mokėsi nuolat trokšti to, ko troško Jėzus, atsiduoti jam iki mirties, pasirinkti tai, ką pasirinko Jėzus. Anot t. Pascalio, būtent iš Jono, girdėjusio ir iki galo priėmusio Jėzų, turime mokytis vilties. Pranešėjas baigė švelniai ragindamas nenuieiti liūdniems šalin nuo Jėzaus, kaip kad padarė Evangelijos minimas turtingas jaunuolis, bet bent iš gailėsčio Jėzui sutikti, kad jis mus pasirinktų, ir klausti: „Mokytotau, kur gyveni?“

Po pietų Atsinaujinimo dienos dalyviai rinkosi į darbo grupes. Vieni pasirinko per kiekvieną Atsinaujinimo dieną veikiančią užtarimo maldos grupę, kurią šį sykį vedė brolis Pranciškus Reginaldas Desplanques FJ ir „Gyvieji akmenys“. Itin daug žmonių suplūdo į Šv. Jono seserų vestą grupę „Pasilikite manyje“ (Jn 15, 4): kontempliacija kasdienybėje“. Seserys pasidalijo savo maldos patirtimi, akcentuodamos, kad labai svarbus netgi troškimas melstis ir paprastas, vargas buvimas Dievo artume, atsakė į susirinkusiųjų klausimus.

Tėvas Pascalis FJ popietinėje konferencijoje „Vaikščioti šviesoje“ toliau plėtojo meilės slėpinio temą. Anot pranešėjo, „Tiesa ir meilė yra neatskiriamos. Kas randa meilę, tas suvokia, kad turi ieškoti ir tiesos“, nes meilė gali įsikūnyti tik tada, kai esame tiesoje. Tėvas Pascalis pabrėžė, kad tiesa yra tarsi mūsų brangenybių dėžutė, kurioje saugoma meilė. Mes turime mylėti darbu ir tiesa, kuri yra mirties ir gyvenimo klausimas. Anot kalbėtojo, žmogus negali visą laiką gyventi iliuzijomis, jis turi palikti tamsybes ir atrasti tikrąjį džiaugsmo kelią, į kurį patenkama priimant tiesą. O durys į tiesos ir meilės kelią – prisipažinimas, kad esame nusidėjėliai, pripažinimas, kad mums reikia Jėzaus, Gelbėtojo. „Tik priimtas gailėstingumas gali išgelbėti pasaulį“, – akcentavo kalbėtojas. Tėvas Pascalis, baigdamas konferenciją, ragino sekti šviesos keliu – Kristumi ir nepaliauti ieškoti tiesos, kuri padarys mus gebančius mylėti.

Išsamiai ir konkrečiai Šv. Jono bendruomenės drauge su talkininkais pasauliečiais organizuojamą pagalbą gatvės vaikams apibūdino tėvas Kryžiaus Jonas de Bazelaire de Lesseux FJ. Pasitarus su Vilniaus arkivyskupu kardinolu A. J. Bačkiu ir vykdant jo pageidavimą, 1996 m. rugsėjį pradėta programa „Šv. Jono vaikai“. Broliai išėjo į Vilniaus gatves ir ten, kur rasdavo vaikų, stengdavosi juos sudominti sportiniais žaidimais. Šių iš-

vykų tikslas – surasti ir užkalbinti vaikus būtent jų aplinkoje. Kai kurie nuolat į susitikimus su broliais ateinantys vaikai panor vietos, kur galėtų užsimezgsų ryšį toliau plėtoti, pabūti kartu. Tokiems vaikams buvo išnuomotas butas „Slėptuvė“, kur jie kada panorėję gali ateiti pabūti. Panorusiems keisti gyvenimo būdą siūloma laikinai apsigyventi „Perėjos, arba stebėjimo centro“, namuose. Vaikai, neturintys sąlygų gyventi savo šeimose ir nenorintys likti gatvės vaikais, perėję pirmiau išvardytus etapus apgyvendinami viename iš šeimyninių židinių. Šeimyniniuose židiniuose gyvena ne daugiau kaip aštuoni vaikai ir trys auklėtojai. Tėvas Kryžiaus Jonas atkreipė dėmesį į tai, kad jie dirba tik su berniukais, daugiausia 7–14 metų amžiaus, nes patirtis rodo, kad auklėjant skyrium mergaites ir berniukus, dar nepasiekusius brandos amžiaus, lengviau pasiekama teigiamų poslinkių. Gyvenimas šeimos židiniuose grindžiamas patikėjimu, svarbus ir religinis ugdymas. „Dauguma vaikų turi didelį Dievo pažinimo troškulį“, – teigė kalbėtojas. Iš vaikų auklėtojų pirmiausia reikalaujama įtikinamo liudijimo savo gyvenimo pavyzdžiu. Tėvas Kryžiaus Jonas FJ taip pat pristatė Šv. Jono bendruomenės įkurtą amatų mokyklą, kurioje mokosi nemažai šioje programoje dalyvaujančių vaikų.

Darbo grupėje „Gyventi pasaulyje su šv. Jonu“ šios bendruomenės oblatai aptarė bendruomenės draugų veiklą Lietuvoje. Šiuo metu Lietuvoje yra apie 60 Šv. Jono bendruomenės oblatų, t. y. pasauliečių bendruomenės narių, kaip ir broliai bei seserys gyvenančių šv. Jono dvasia, tačiau pagal savo šeimyninę padėtį. Visi oblatai turi dvasios vadus, per metus tris kartus dalyvauja rekolekcijose, iš kurių vienos skirtos specialiai oblatams. Oblatai dalyvauja Šv. Jono bendruomenės šventėse, susitikimuose. Jie suskirstę į brolijas. Šiuo metu veikia keturios brolijos: Šventojo Rašto studijų, maldos, šeimų ir mišri brolija.

Prieš iškilmingą Eucharistijos šventimą įvadą į Eucharistijos liturgiją vedė tėvas Reno Marija Desplaques'as FJ. Anot jo, Mišios – tai Kristaus troškimo susitikti su mumis išikūnijimas. Dalyvaudami Mišiose atsiliepiame į šį Jėzaus troškimą. Šv. Mišias drauge su tėvais joanitais koncelebravo ir pamokslą pasakė Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ.

Visą dieną Atsinaujinimo dienos dalyviai galėjo adoruoti Švenčiausiąjį Sakramentą vienoje iš Universiteto auditorijų šio renginio proga atidarytoje koplyčioje.

-ap-

Palaimintojo Jurgio Matulaičio minėjimas Marijampolėje

Sausio 27 d. Marijampolės bazilikoje pagrindinėms palaimintojo Jurgio Matulaičio minėjimo Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Kauno vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas. Kartu su juo Mišias koncelebravo vyskupai Eugenijus Bartulis, Jonas Boruta SJ, Juozapas Matulaitis, Rimantas Norvila, Juozas Preikšas, Juozas Žemaitis MIC ir apie dvidešimt kunigų.

Homilijos metu vyskupas Jonas Ivanauskas pabrėžė išmintingas palaimintojo Jurgio Matulaičio pastangas į bendrą Bažnyčios misiją labiau įtraukti pasauliečius. Tada kiekvienas krikščionis turįs galimybę giliau išsąmąninti, jog yra pašauktas būti Dievo bendradarbiu savo laikmetyje ir aplinkoje. Tiek dvasininkų, vienuolių, tiek ir pasauliečių kasdienę laikyseną išreiškia psalmės žodžiai: „Štai ateinu, o Dieve, vykdyti Tavo valios“ (Ps 40, 8a, 9b). Ši Viešpaties valia atpažįstama nuolat išiklausant į Šventojo Rašto žodžius, meldžiantis, nes priešingu atveju visa krikščioniška veikla socialinėje, švietimo ir kitose srityse lieka be „Kristaus širdies“.

Pasak vyskupo J. Ivanausko, krikščioniui svarbu perprasti Dievo meilę žmogui. Joje telpa mūsų jautrumas Dievui. Meilė Dievui išauga į meilę žmogui.

miliją vyskupas padėjo visiems Viešpaties vynuogyno darbininkams ir padaršino juos tolesnei veiklai. Po to buvo surengta agapė.

-jp-

Lietuvoje viešėjo tėvas Pascalis Haegelis

Sausio 23 – vasario 2 d. Lietuvoje viešėjo tėvas Pascalis Haegelis (Prancūzija), generalinio Šv. Jono kongregacijos prioro Europos priorijų vikaras, egzorcistas, medicinos ir filosofijos daktaras.

Sausio 24 d. tėvas Pascalis Šv. Jono Teologo vienuolyne Vilniuje skaitė su tuoktiniams paskaitas apie Bažnyčios požiūrį į lytiškumą. Sausio 25 d. svečias iš Prancūzijos vedė susikauptimo dieną „Bažnyčia – Viešpaties vynuogynas“. Remdamasis Jono evangelijos 15 skyriaus palyginimu apie vynuodį ir šakeles, prelegentas atskleidė Bažnyčios slėpinių reikšmę krikščionio gyvenime.

Sausio 31 d. tėvas Pascalis lankėsi Klaipėdoje. P. Mašiotė vidurinėje mokykloje Telšių vyskupijos Rekolekcinio veikimo organizacijos surengtoje krikščioniško atsinaujinimo dienoje „Gyventi palaiminimais“ svečias kalbėjo apie Jėzaus skelbtus palaiminimus. Į renginį susirinko per 200 žmonių iš Klaipėdos, Telšių, Plungės, Šiaulių, Tauragės, Palangos ir kitų miestų bei vietovių. Konferencijų metu prelegentas sakė: „Palaiminimai yra šviesa, kurią į savo gyvenimą mažai teisi leidžiame. Esame labiau jautrūs Įstatymui, o mūsų sąžinė yra atidesnė tam, kas leidžiama ar draudžiama. Dievas apšvietė žmogaus sąžinę, kad šis suprastų, kas yra gėris ir blogis. Galutinis žmogaus tikslas – būti laimingam“. Pasak prelegento, Įstatymas atlieka pedagoginę funkciją. Tačiau ar jį vykdydamas žmogus yra laimingas? Ar galima sakyti, kad esu laimingas krikščionis, laikydamasis Dievo įsakymų? Tai, pasak prelegento, farizejiškumo dvasia: kai žmogui pakanka Įstatymo, tuomet nebereikia Dievo – Gelbėtojo, o žmogaus sąžinė rami, nes jis laikosi Įstatymo. Pradedamas savo apaštališkąjį gyvenimą, Jėzus pirmiausia norėjęs paguosti žmogų; pirmiausiai jis gydęs prislėgtuosius, ligonius, raupsuotuosius. Skelbdamas palaiminimus, anot tėvo Pascalio, Jėzus žmo-

gui atveria naujus laimės horizontus. Užbaigiant renginį, Šv. Juozapo Darbininko bažnyčioje buvo švenčiama Eucharistija.

-tv-

Susitikimas Elektrėnuose

Sausio 24 d. Elektrėnuose, Vaikų dienos centre, pasidžiaugti nuveiktais darbais ir apmąstyti ateities planus susitiko parapijų jaunimo vadovai. Į susitikimą atvyko 30 jaunimo vadovų iš Žaslių, Stakliškių, Užuguoščio, Jiezno, Kruonio, Alytaus, Palomenės, Kaišiadorių, Punios, Pivašiūnų, Vievio, Musninkų, Bagaslaviškio. Susitikimo metu jaunuoliams padėkota už pagalbą parapijose ir aktyvų dalyvavimą organizuojant renginius. Susitikimo dalyviai turėjo progą bendrauti su Elektrėnų vaikų globos namų ir Vaikų dienos centro vaikais. Su penkiolika Vaikų globos namų ir dvylika Vaikų dienos centro vaikų jaunimo vadovai grupelėse svarstė Mato evangelijos eilutę: „Leiskite mažutėlius ir nedrauskite jiems ateiti pas mane, nes tokių yra dangaus karalystė“ (19, 14) ir rengė Dangaus karalystės plakatą. Vėliau visi vaišinosi arbata, šventė Eucharistiją. Susitikimą užbaigė smagi valanda ant ledo.

-is-

Jaunimo susitikimas Marijampolėje

Sausio 31 – vasario 1 d. į Vilkaviškio vyskupijos Jaunimo centro salę Marijampolėje susirinko apie 40 aktyvių katalikiškojo jaunimo narių. Šį susitikimą tema: „Aš esu su jumis!“ (Jn 15, 9) organizavo Vaikų sielovados centro savanoriai, vadovaujami referentės Aidos Kalvaitytės, Mokymo ir konsultavimo centro turizmo skyriaus skautai su vadove Audrone Levickiene bei Marijampolės šv. arkangelo Mykolo parapijos jaunimo choras ir jo vadovė ses. Daiva Beata Staskevičiūtė SF.

Pagrindinis susitikimo tikslas – skatinti katalikiškojo jaunimo grupių ir organizacijų bendravimą ir bendradarbiavimą, dalytis darbo grupėse patirti bei idėjomis. Susirinkęs jaunimas kartu dalyvavo Mišiose, šiltai draugaudami pradžiugino Marijampolės vaikų globos namų auklėtinius, mo-

Tiesa atnešama mylint. Palaimintasis Jurgis, suprasdamas situaciją, būrė Dievo vaikus į vieną šeimą. Jis labai dėmesingai telkė ir vienijo skirtingus žmones, nes meilė artimui svarbiau už bet kokius rezultatus. Be pagarbos žmogui, pasak vyskupo, neišmanoma sukurti teisingos visuomenės.

-apn, jkad-

Pašvęstojo gyvenimo dienos minėjimas

Marijampolėje

Vilkaviškio vyskupijoje besidarbuojančios vienuolijos vasario 1 d. Marijampolėje kartu paminėjo Pašvęstojo gyvenimo dieną. Įvairių kongregacijų atstovės priėmė Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo Vargdienių seserys, pakvietusios dar kartą prisiminti palaimintojo Jurgio Matulaičio gyvenimą.

Vidurdienį seserys vienuolės kartu su seminarijos klierikais ir parapijos bendruomene dalyvavo iškilmingose Mišiose tėvų marijonų globojamoje bazilikoje. Eucharistijai vadovavo vyskupas Rimantas Norvila, per pamokslą apmąstęs keletą pašvęstojo gyvenimo prasmės aspektų. Vienuolinis pašaukimas yra Dievo dovana, kurią priėmęs asmenys savo gyvenimo liudijimu kviečia branginti maldingumą, skaistumą, veiklią, nesavanau-dišką artimo meilę bei kitas kartais pamirštas vertybes ir tuo būdu kreipia į amžinybę su Viešpačiu.

Šią Pašvęstojo gyvenimo dieną Marijampolėje vienuolijų nariams primins Vargdienių seserų paruošti meniški lankstukai su Jėzaus kvietimu „Eikite paskui mane! Aš padarysiu jus žmonių žvejais“ (Mk 1, 17). Juose taip pat įrašytas simboliškas palinkėjimas pienės pūkui pagal Bruno Ferrero mintis: „Neklausk Vėjo, kodėl tave atnešė čia, kur esi. Net jei patekai tarp cemento nuolaužų, išleisk savo šaknis ir gyvenk. Kažkam tu esi Žinia, kažkam tu esi Dovana, kažkam tu esi...“

Kaune

Vasario 2 d. Kauno arkikatedroje bazilikoje iškilmingai švęsta Dievui pašvęstojo gyvenimo asmenų diena, tradiciškai minima per Kristaus paaukojimo šventykloje liturginę šventę. Ta proga iškilmingų šv. Mišių liturgijai vadovavo arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, drauge su juo koncelebravo dvi dešimtys kunigų. Liturgijoje taip pat dalyvavo per šimtą Kauno arkivyskupijoje veikiančių įvairių kongregacijų vienuolių bei didelis būrys tikinčiųjų, susirinkusių melstis už tuos, kurie, anot arkiv. S. Tamkevičiaus, „nuolat meldžiasi už mus“ ir padėkoti Dievui bei prašyti naujų pašaukimų.

Homilijos metu arkiv. S. Tamkevičius tikintiesiems trumpai priminė Dievui pašvęstųjų asmenų pašaukimo prasmę bei vietą Bažnyčios gyvenime, teigdamas, kad vienuoliškojo gyvenimo be gilaus tikėjimo ir didelės meilės žmonėms neišmanoma suprasti, ypač šiandiniame – vartotojiškos dvasios persmelktame – pasaulyje. „Dievui pašvęstasis gyvenimas, – sakė ganytojas, – Bažnyčioje yra be galo brangus liudijimas visiems tikintiesiems, kad čia, žemėje, neturime nuolatinių, amžinų namų, bet einame į Tėvo namus. Esame piligrimai, todėl privalome turėti drąsos daug ko atsakyti, kad pasiektume savo tikslą“. Arkivyskupas dėkojo kunigams, broliams ir seserims vienuoliams už jų tarnystę Bažnyčioje.

Aukojimo liturgijos metu per vienuolijų vyresniąsias visos seserys vienuolės gavo po voką, kuriame įrašytas vieno iš arkivyskupijoje tarnaujančių vyskupų, kunigų bei diakonų vardas, už kurį seserys vienuolės įsipareigoja kasdien melstis visus ateinančius metus. Eucharistijos liturgijai

pasibaigus, jungtinis arkivyskupijos seserų bei brolių vienuolių choras giedojo Rytų krikščionių Bažnyčiose labai mėgstamą Apreiškimo Dievo Gimdytojai himną – akatistą.

Vasario 7 d. seserys ir broliai vienuoliai rinkosi Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčioje. Čia kunigas Artūras Kazlauskas vedė jiems skirtą konferenciją apie psalmes bei Valandų liturgiją. Po to, kaip jau tapo tradicija šioje bažnyčioje kiekvieno mėnesio pirmąjį šeštadienį, seserys ir broliai vienuoliai giedojo Apreiškimo Švenčiausiajai Dievo Gimdytojai akatistą. Po liturgijos surengta bendra agapė.

Panevėžyje

Sausio 31 d., vidurdienį, minint Pašvęstojo gyvenimo dieną, Sielovados centre buvo dalijamasi pašaukimo džiaugsmiais ir rūpesčiais. Iškilmingos vakaro pamaldos Šv. apašt. Petro ir Povilo bažnyčioje prasidėjo Valandų liturgija, kuriai vadovavo Tiberiados bendruomenės broliai. Šv. Mišias celebravo Panevėžio vyskupas J. Kauneckas. Šventinėje procesijoje dalyvavo Dievo Apvaizdos, Šv. Kotrynos, Šv. M. Marijos tarnaičių kongregacijos seserys, Tiberiados bendruomenės broliai, taip pat neseniai iš Argentinos atvykę ir Pumėnų parapijoje besikuriantys Įsikūnijusio Žodžio kongregacijos atstovai.

Vysk. J. Kauneckas per pamokslą kalbėjo apie pašvęstojo gyvenimo reikšmę šiandienos visuomenėje. Jis pabrėžė, kad sumažėjus pašaukimu į pašvęstąjį luomą tautos gyvenimas sumenkėja. „Malda daro žemėje revoliuciją“, – sakė ganytojas ir ragino visus melstis dėl pašaukimu į kunigystę ir pašvęstąjį gyvenimą. Po pamaldų Dievo Apvaizdos seserų namuose vyko agapė.

Vasario 1 d., sekmadienį, Sumos metu Panevėžio katedroje vėl melsta pašaukimu. Vysk. J. Kauneckas per pamokslą akcentavo maldos svarbą. „Malda keičia likimus, net tautų likimus“, – sakė Panevėžio ganytojas.

-dch, apn, ad-

Kaišiadorių vyskupijos kunigų konferencijos

Sausio mėnesį Kaišiadorių vyskupijoje surengtos dekanatų kunigų konferencijos Pivašiūnuose, Kaišiadoryse, Kiaukliuose, Molėtuose ir Elektrėnuose.

Sausio 15 d. Pivašiūnuose įvyko Kaišiadorių vyskupijos Alytaus ir Merkinės dekanatų kunigų konferencija. Merkinės dekanas kun. bažn. t. dr. Robertas Rumšas paaiškino susirinkusiems kunigams Bažnyčios teisės kodekse minimus atskirus nusižengimus ir už juos taikomas bausmes Katalikų Bažnyčios nariams bei atgailos už padarytas klaidas kilmę ir šiandienę tvarką. Butrimonių parapijos klebonas kun. bažn. t. lic. Stasys Čiupalas supažindino su bažnytinių laidotuvių tvarka, kurią reglamentuoja Bažnyčios teisės kodeksas.

Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis pabrėžė, jog katalikiškų laidotuvių tvarką Lietuvoje yra reglamentavusi Lietuvos Vyskupų Konferencija instrukcijoje „Laidotuvių apeigos“; ši instrukcija yra paskelbta biuletenyje „Bažnyčios žinios“ 1996 metais. Vyskupas atkreipė dėmesį į šioje srityje pasitaikančius nesklandumus, ragino kunigus priminti tikintiesiems dėl kapų paminklų užrašų derėjimo su krikščioniška dvasia, dėl Lietuvoje perdėm gausiomis tapusių gedulinių vaišių ir gėlių, taip pat priminė kunigams, jog laidotuvių Mišiose niekada neišleistina homilija, prašė atkreipti dėmesį, kad giesmės, kurias gieda samdyti giesmininkai, derėtų su krikščioniškąja dvasia.

Sausio 19 d. Kaišiadorių dekanato konferencijoje pranešimą skaitė Kaišiadorių parapijos vikaras ir Kauno teologijos fakulteto VDU magistrantas

kėsi naujų žaidimų, šokių ir to, kaip kūrybingai bei linksmi organizuoti bendravimą įvairaus amžiaus žmonių grupėms. Dauguma tvirtino, kad tokių susibūrimų metu aiškiau suvokia savo vietą ir svarbą parapijos gyvenime ir drąsiau pasiryžta aktyviai jame dalyvauti.

-akal-

Šventė Marijampolėje

Sausio 24 d. Marijampolės municipaliniame dramos teatre dešimtą kartą vyko šventė „Giedu ir dainuoju Dievui ir Tėvynei“. Renginys prasidėjo Ark. Mykolo prokatedroje šv. Mišiomis, kurias aukojo ir pamokslą pasakė Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila. Ganytojas džiaugėsi tais, kurie myli grožį bei skleidžia jį tarp savo bendraamžių.

Po šv. Mišių visi dalyviai ir svečiai rinkosi į Dramos teatrą, kur prasidėjo koncertas. Dalyvavo 16 kolektyvų, atstovavusių beveik visiems dekanatams. Renginį vedė Daiva Naktinskienė. Koncertas užbaigtas bendra visų dalyvių giesme „Tyli naktis“ ir Cechanavičiaus daina „Tėvynei“.

Po koncerto į sceną pakviestas vyskupas R. Norvila pasidžiaugė švente ir linkėjo puoselėti gėrį savo širdyse ir skleisti jį aplinkui. Po to ganytojas visus vadovus, šventės organizatorius Daivą ir Albiną Naktinskus, Švietimo skyriaus darbuotojus apdovanojo padėkos raštais.

Šventės proga kelis žodžius tarė apskrities regioninio plėtros departamento vyr. specialistė D. Micutienė, miesto mero V. Brazio vardu kalbėjo Socialinių reikalų departamento direktorė D. Pankauskienė, kiti šventės svečiai. Ypač daug šiltų padėkos žodžių sulaukė šio renginio iniciatorė, Vilkaviškio vyskupijos Caritas direktoriaus pavaduotoja gydytoja E. Montvilienė.

Šventę parėmė Municipalinis dramos teatras, AB „ARVI“, AB Mantinga, Kunigų seminarija. Pasibaigus renginiui visi dalyviai ir vadovai buvo pakviesti į agapę, kurią paruošė Caritas moterys.

-jkad-

Jaunujų maldiečių sąskrydis

Vasario 1 d. Rokiškio šv. Mato bažnyčioje rinkosi Rokiškio, Kriaunų, Kazliškio ir Žiobiškio parapijų jaunieji maldiečiai. Rokiškio dekanas kan. Juozas Janulis, pasveikinęs sąskrydžio dalyvius, įteikė jiems naujas uniformas ir palinkėjo toliau uoliai vykdyti duotus įsipareigojimus Dievui ir kenčiančiam žmogui. Po to jaunieji maldiečiai aktyviai įsitraukė į šv. Mišių liturgiją: skaitė skaitinius, giedojo psalmę, nešė atnašas.

Po šv. Mišių renginio dalyviai aplankė Rokiškio bažnyčios fundatoriaus grafo Rainoldo Tyzenhauso kriptą, krašto muziejų ir A. Frosio respublikinę prakartėlių parodą. Galiausiai visi susirinko į parapijos labdaros valgyklą pasivaišinti karšta kava. Čia maldiečiai savo sąskrydį pratęsė vaidindami, šokdami, dainuodami. Kiekviena grupė pasidalijo savo veiklos ir ateities užmojais, nutarta tęsti šią tradiciją kaskart renkantis vis kitoje parapijoje. Jaunieji maldiečiai ypač dėkingi kan. Juozui Januliui už rūpestį, globą bei šiltą priėmimą.

-in-

Kauno Prisikėlimo parapijoje

● Sausio 10 d. Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos klebonas kun. Vytautas Grigaravičius aukojė šv. Mišias už aktyvius parapijinės bendruomenės narius. Šv. Mišiose dalyvavo parapijos pastoracinės tarybos, sinodo grupės, *Caritas* nariai, jaunimas, choristai, tikybos mokytojai. Per pamokslą klebonas dėkojo susirinkusiems už jų nuoširdų darbą, paramą ir palaikymą. Po šv. Mišių penkiems aktyviausiems buvo įteikti padėkos raštai, o prie arbatos puodelio visų grupių atstovai pateikė trumpas ataskaitas apie nuveiktus darbus. Klebonas pateikė smulkia finansinę ataskaitą. Po to pageridaujantys kartu su klebonu aplankė paminklinę Prisikėlimo bažnyčią, kur susipažino su atliktais darbais.

● Sausio 22 d. Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios Elenos Spirgevičiūtės mirties 60-ųjų metinių proga, sausio 23 d. surengtos ekumeninės pamaldos, kuriose dalyvavo ir homilijas sakė kitų konfesijų dvasininkai.

kun. Mindaugas Sabonis. Jis supažindino susirinkusiuosius su bažnytinių laidotuvių tvarka, pasidalijo pastoracine patirtimi, kurią sukaupe besidarbuodamas vikaro pareigose Kaišiadoryse, pateikė pavyzdžių apie pasitaikančias negeroves nūdienos laidotuvių pastoracijoje. Vyskupas Juozapas Matulaitis ragino kunigus skrupulingai laikytis katalikiškų laidotuvių tvarkos, numatytos Lietuvos Vyskupų Konferencijos instrukcijoje „Laidotuvių apeigos“, atkreipė kunigų dėmesį, jog laidotuvių atveju jie turėtų būti uolūs Dievo žodžio skelbėjai, šia proga primenantys tikintiesiems esmingiausius mūsų tikėjimo slėpinius – mirtį ir prisikėlimą, paraginti žmones naudotis sakramentų malonėmis, paaiškinti, kas vengtina siekiant amžinybės.

Sausio 20 d. Kiaukliuose surengtoje Širvintų dekanato konferencijoje, Kiauklių parapijos klebonas ir Kauno teologijos fakulteto VDU magistrantas kun. Algis Ananis kalbėjo apie Eucharistijos sakramento reikšmę pastoracijoje, pateikė Šventraščio citatų Eucharistijos tema, pabrėžė meilės Eucharistijai svarbą kiekvieno kataliko, pirmiausia kunigo, tikėjimo kelyje. Vyskupas J. Matulaitis akcentavo būtinybę puoselėti pagarbą Eucharistijai parapijose, priminti tikintiesiems šio sakramento priėmimo sąlygas, bent kartą per mėnesį rengti Švč. Sakramento adoracijas parapijose bažnyčiose. Vyskupas taip pat kalbėjo apie dvasinio gyvenimo svarbą kunigybtėje.

Sausio 23 d. Molėtuose vykusioje Molėtų dekanato konferencijoje kan. Saulius Pilipavičius iš Panevėžio vyskupijos kalbėjo apie Bažnyčios padėtį šiuolaikiniame pasaulyje, pabrėžė būtinybę kunigui nelikti vien tik bažnyčioje, bet būti visur, kur kas nors vyksta, uoliai vykdyti Dievo žodžio tarnybą, su meile ir pagarba tarnauti žmonėms, nebijoti kritikos, nebūti užsispyrusiam. Vyskupas J. Matulaitis akcentavo, jog kunigas turi mokėti skaityti laiko ženklus, nebūti šališkas daugeliui realiųjų ir reiškinių, aiškinti visa tai Bažnyčios mokymo šviesoje. Vyskupas taip pat priminė kunigo asmeninio šventumo ir uolumo, artimo santykio su Viešpačiu reikšmę, pareigą kasdien švęsti Eucharistiją, neapleisti dvasingumo praktikų.

Sausio 27 d. Elektrėnuose surengtoje Elektrėnų ir Stakliškių dekanatų konferencijoje Kietaviškių parapijos klebonas kun. Dainius Jančiauskas pasidalijo mintimis apie katechezės svarbą pastoracijoje, pirmiausia rengiant vaikus ar suaugusius sakramentams, pateikė nemažą pavyzdžių, kaip jo vadovaujamoje parapijoje vykdoma vaikų Pirmosios komunijos katechezė. Vėliau kalbėję kunigai minėjo, jog ne visuomet deramai pavyksta parengti sakramentams parapijos vaikus, jaunimą ar suaugusius dėl objektyvių priežasčių: paprasčiausiai ne visi jie ar jų tėvai to nori. Užsiminus apie nuoseklią ir ilgiau truksiančią katechezę, neretai ieškoma lengvesnių kelių.

Vyskupas pasidžiaugė, kad daugelyje vyskupijos parapijų vaikai ir jaunimas sakramentams rengiami nuosekliai ir uoliai. Jis taip pat priminė, jog praeitais metais patvirtino rengimo Pirmajai komunijai vyskupijoje programą, kurios nuostatų privalu laikytis visiems parapijų klebonams bei administratoriams, ragino daugiau dėmesio skirti suaugusiųjų katechezei, ypač sakramentams besirengiančių vaikų tėvams, taip pat suaugusiems, besirengiantiems Krikšto sakramentui.

-K-

Mažesniųjų brolių kapitulos kongresas

Sausio 11–17 d. Kretingos Apreiškimo vienuolyne vykusioje Šv. Kazimiero viceprovincijos pranciškonų kapituloje išrinkus naują valdžią, ši sausio 29 d. Kretingoje susirinko į kapitulos kongresą, kad su generaliniu vizitatoriumi paskirtų namų vyresniusius (gvardijonus), ugdymo magistrus, klebonus, vikarus ir kt.

Kauno šv. Jurgio konvento gvardijonu ir studentų vicemagistru paskirtas br. kun. Andrius Dobrovolskas, kuris sykiu eis ir provincijos ekonomo pareigas. Namų vikaru ir ekonomu paskirtas br. diak. Jonas Šileika, studentų magistras – br. Nerijus Marija Čepulis. Kretingos Viešpaties Apreiškimo vienuolyno gvardijono pareigos patikėtos br. kun. Juozapui Marijai Žukauskui, jo vikaru paskirtas br. kun. Aurelijus Gričius, parapijos klebonu ir namų ekonomu – br. kun. Evaldas Darulis.

Prie Kretingos bendruomenės kuriama dukterinė Pakutuvėnų bendruomenė, kurią sudarys kandidatas į klebonus br. kun. Jonas Gediminas Numgaudis, br. kun. Paulius Dainius Vaineikis ir br. Carlo Bertagnin'as. Pastarieji du broliai bus atsakingi ir už naujus postulantato (1-ųjų gyvenimo bendruomenėje metų) namus.

Kryžių kalno vienuolyno gvardijonu paskirtas br. kun. Linas Vodopjanovas, namų vikaru ir ekonomu – br. kun. Mykolas Rimantas Letkauskas. Naujokyno magistras tapo br. kun. Jurdanas Statkus, vicemagistru – br. kun. Severinas Arminas Holocheris.

Toronto Prisikėlimo vienuolyno gvardijonu paskirtas br. kun. Petras Giedrius Šarka, namų vikaru ir parapijos klebonu – br. kun. Augustinas Sigitas Simanavičius, ekonomu – br. kun. Eugenijus Vytautas Jurgutis.

Vilniaus ir Kennebunkporto bendruomenėse pakeitimų nepadaryta.

Provincijos sekretoriumi išrinktas br. Kazimieras Aurelijus Kasparavičius, studijų ir tęstinio ugdymo sekretoriumi – br. kun. Severinas Arminas Holocheris, pašaukimų sekretoriumi – br. kun. Evaldas Darulis, misijų ir evangelizavimo sekretoriumi – br. kun. Jonas Gediminas Numgaudis, taikos ir teisingumo sekretoriumi – br. kun. Astijus Kungys, Lietuvos pranciškonų pasauliečių sekretoriumi – br. Paulius Dainius Vaineikis, Kennebunkporto pranciškonų pasauliečių sekretoriumi – br. kun. Jonas Bacevičius, Šventosios žemės komisarų – br. kun. Benediktas Sigitas Jurčys. Provincijos delegatu Šiaurės Amerikai paskirtas br. kun. Placidus Pranciškus Barius, provincijos kronikininku išrinktas br. Kazimieras Aurelijus Kasparavičius.

-kak-

Kauno arkivyskupijos *Caritas* ataskaitinė konferencija

Vasario 3 d. surengta Kauno arkivyskupijos *Caritas* ataskaitinė konferencija, kurioje dalyvavo Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius, vyskupas augziliaras J. Ivanauskas, Lietuvos *Caritas* direktorius kun. R. Grigas, arkivyskupijos dvasininkai – visi dekanai, Kauno miesto parapijų klebonai, kiti kunigai, arkivyskupijos bei dekanatų *Caritas* vadovai bei savanoriai. Konferenciją vedė Kauno arkivyskupijos *Caritas* direktorius kun. V. Veprauskas.

Konferencija prasidėjo Kauno arkikatedroje bazilikoje šv. Mišiomis, kurias aukėjo arkiv. S. Tamkevičius, vysk. J. Ivanauskas ir kunigai. Per homiliją vysk. J. Ivanauskas, dalydamasis išvalgomis apie krikščionio misiją žemėje, akino *Caritas* žmones remtis Jėzaus mokiniams paliktu pagrindiniu išakymu – meile Dievui ir artimui. Pasak vyskupo, Jėzus gydė ir sotino žmones kreipdamas jų žvilgsnį į amžinąją tikrovę, į kurią žmogus keliauja per šią žemę. Mylėti Dievą reiškia atsiduoti jo valiai ir būti jo dalimi; mylėti artimą reiškia liudyti Dievo meilę žmogui, tai ypač svarbu šiandien, kai visuomenėje to labai trūksta. Vysk. J. Ivanauskas *Caritas* veikloje akcentavo veiklos kryptingumą, ryšio su kitomis parapijomis ir bendruomenėmis, pagalbos sau ir kitiems svarbą ir ryšį su Kristumi, kaip svarbiausią tarnystės žmogui pagrindą. Jis linkėjo Marijos globos ir kvietė išiklausyti į jos pasakytus žodžius: „Darykite tai, ką jis jums pasakys“.

Keliais žodžiais

Josvainiai. Sausio 4–7 d. čia buvo surengta Josvainių ir Pernaravos parapijų jaunimo stovykla. Jaunuoliai aktyviai dalyvavo parapijos klebono kun. Renaldo Šumbrasio ir animatorių parengtoje nuotaikingoje programoje: diskutavo, vaidino, šoko bei rungėsi kitose kūrybinėse rungtyse.

-dr-

Kaunas. Sausio 7 d. Kaune prasidėjo *Gyvenimo ir tikėjimo* instituto organizuotas kursas „Aktualieji bioetikos klausimai – modernių biotechnologijų ir atskirų medicininių procedūrų etiškumas bei moralumas“. Aštuonių seminarų ciklą veda doktorantės A. Širinskienė ir B. Obelenienė. Per seminarus bus kalbama apie žmogiškojo asmens, jo lytiškumo svarbą naujų biotechnologijų akivaizdoje; nagrinėjami klausimai, susiję su homoseksualizmu, pedofilija, transvestizmu, lyties pakeitimu; gilinamasi į žmogaus gyvybės vertę ir prokreacijos orumą, embriono teisių apibrėžimo problematiką, etinį bei teologinį naujų reprodukcijų technologijų įvertinimą, moralinių įsitikinimų ir civilinės teisės nesuderinamumo klausimus; aptariamos tokios temos kaip kontracepcija, abortai, eksperimentai su žmonėmis, eutanazija, leidimas oriai numirti, rūpinimasis mirštančiais, gyvybės dovana ir organų transplantacija.

● Sausio 26 d. Kardinolo V. Sladkevičiaus memorialiniame muziejuje-bute vyko muziejaus vedėjos I. Petraitienės vadovaujamo Kauno jėzuitų gimnazijos moksleivių žurnalistikos būrelio popietė. Joje dalyvavo Kauno jėzuitų gimnazijos direktorius G. Vitkus SJ, mokytoja ekspertė M. Baltuškaitė ir jaunieji žurnalistikos būrelio nariai. Popietės metu moksleiviai sekė pasakas, muzikavo, dainavo, kartu su direktoriumi kun. G. Vitkumi SJ, mokytoja M. Baltuškaite bei žurnalistikos būrelio vadove I. Petraitiene diskutavo apie pašaukimą, gėrį, krikščionišką solidarumą. Renginys buvo skirtas Lietuvos raštijos atgavimo 100-osioms metinėms paminėti bei vyskupo M. Valančiaus atvykimo į Kauną 140 metinėms paminėti.

-jp-

Kretinga. Daugiausiai vienuolinių bendruomenių (iš viso penkias) turinčioje Telšių vyskupijos parapijoje va-

sario 1 d., sekmadienį, viešėjo Telšių vyskupas ordinaras Jonas Boruta SJ. Po bendros Eucharistijos kartu su jaunimu ganytojas aplankė Švč. Širdies pranciškonų misionierių namus Kretingos špitalėje, Šv. Klaros seserų vienuolyną ir Dievo Meilės Misionierių (Motinos Teresės) seserų kongregacijos aptarnaujamą pensionatą bei jų bendruomenę. Visiems kartu iškilmingai papietavus Mažesniųjų brolių rektoriuje, vyskupas aplankė ir Švč. M. Marijos Nepaliaujamos Pagalbos šv. Pranciškaus seserų kongregacijos (vienintelės diecezinės Kretingoje) namus.

-kak-

Panevėžys. Vasario 1 d. Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas ir vyskupas emeritas Juozas Preikšas pašventino naujus Panevėžio Švč. Trejybės bažnyčios vargonus. Stovėjusius elektrinius vargonus pakeitė gerai skambantys mechaniniai. Šia proga naujaisiais vargonais grojo vargonininkas Bernardas Vasiliauskas, giedojo Gintarė Skėrytė.

Nauji leidiniai

Pascal Haegel. Kristus – mūsų viltis. – Vilnius: šv. Jono broliai ir seserys, 2004. – 100 p.

Žmonijos istorija nužymėta visokiausiomis žmogaus viltimis. Žmogus yra vilčių būtybė, jis vis kažko laukia, trokšta. Bet ko? Žemiškojo horizonto ar kur kas daugiau nei duoda žemė? O jei mūsų viltis būtų didesnė už patį aukščiausią bokštą, ar dangų siekiantys Babelio (arba Niujorko...) bokštai mums ją suteiktų?

Įtaigiai kalbėdamas apie Biblijos veikėjams Dievo duotus pažadus autorius parodo, kaip skvarbiai ir aktualiai Apreiškimas nušviečia šių dienų žmogaus padėtį bei visų jo lūkesčių išsipildymą mylimajame Tėvo Sūnuje Kristuje Jėzuje.

Jaunimo centro salėje vykusią konferenciją kun. V. Veprauskas pradėjo primindamas konferencijos tikslą – apžvelgti per metus nuveikto darbo gaires ir perspektyvas ateičiai. Tuomet jis pakvietė arkivyskupijos *Caritas* reikalų vedėją O. Virbašiūtę ir dekanatų *Caritas* vadoves supažindinti su savo veikla, pasidalyti rūpesčiais ir džiaugsmu bei pateikti pasiūlymų ateičiai.

Įvardijusi vieną svarbiausių Bažnyčios uždavinių – mokyti žmones būti atsakingus už save, savo bendruomenę, atsiliepti į Bažnyčios kvietimą gyventi pagal Evangeliją, – O. Virbašiūtė pateikė Kauno I dekanato ir arkivyskupijos *Caritas* vykdomų projektų bei programų ataskaitą. Pasak jos, labdaros valgykla, darbo dienomis maitinanti nuo 500 iki 900 žmonių, netrukus persikels į naujas patalpas. Keturiuose maitinimo punktuose maitinasi 128 žmonės. Sriubos valgyklą remia Toronto Prisikėlimo parapijos tikintieji, vokiečių katalikai verslininkai, pavieniai asmenys bei Babtų žemės ūkio bendrovė. Skurstančioms šeimoms remti vykdomas bendras Kauno ir Prahos *Caritas* projektas „Globa per atstumą“, kuriame dalyvauja 273 įvairaus amžiaus vaikai. Kauno ir Bresės *Caritas* jau septyneri metai vykdo bendrą projektą „Iš gatvės į mokyklą“, apimantį 40 vaikų iš įvairių Kauno miesto parapijų. Sėkmingai veikia Senamiesčio vaikų dienos centras, kuriame rūpinamasi 57 vaikais iš 47 probleminių šeimų. Nemaža parama *Caritas* veiklai plėtoti gaunama iš veikiančios parduotuvės „Labdara – labdarai“. Be to, veikia bažnytinių drabužių siuvelykla, labdaros vaistinė, medicinos centras, tarnyba „Slauga į namus“. O. Virbašiūtė pasidžiaugė *Caritas* darbuotojams rengiamais seminarais, rekolekcijomis. Supažindindama su Kauno I dekanato parapijų *Caritas* veikla, kur dirbuojasi 94 žmonės, ji atkreipė dėmesį, kad parapijų *Caritas* veikla koordinuojama pagal darbo kryptis. Parapijose organizuojamos maldos grupės, gerumo akcijos, šventinės vakaronės, ekskursijos, kuriasi vaikų dienos centrai ir t. t. Kauno arkivyskupijoje *Caritas* dirba 453 savanoriai. O. Virbašiūtė pasidžiaugė vyresnio amžiaus žmonių indėliu į *Caritas* veiklą ir apgailestavo, kad mažai dalyvauja jaunimo. Ji išreiškė viltį, kad ateity stiprės dekanatų *Caritas* ryšys su parapijomis ir centru, akcentavo komandinio darbo svarbą ir dėkojo už supratimą bei bendrą darbą mažinant žmonių dvasinį ir fizinį vargą.

Iš arkivyskupijos dekanatų *Caritas* vadovių kalbų išryškėjo, kad ir nedidelėmis pajėgomis stengiamasi pagal galimybes atsiliepti į žmonių reikmes: slaugyti ligonius, globoti daugiavaikes šeimas, maitinti vaikus, rūpintis žmonių sielovada.

Apibendrinamas konferencijos darbas, arkiv. S. Tamkevičius pasidžiaugė *Caritas* žmonių nesavanaudišku darbu ir rezultatais, dėkojo jiems už nuoširdžią tarnystę. Anot jo, gyvenimui keičiantis, keisis ir *Caritas* veikla. Neretai šios organizacijos veiklos negalima įvardyti skaičiais, nes, pasak ganytojo, reikia rūpintis ne tik labdara, bet ir karitatyvinės minties – meilės žmogui – skleidimu. Jis paakino klebonus raginti tikinčiuosius remti vieniems kitus, konkretų savo bendruomenės žmogų, kai jį ištinka bėda. Svarbus yra žmonių maitinimo baras, taip pat slauga namie, kunigai turi tam skirti ypatingą dėmesį ir patys lankyti ligonį. Arkivyskupas taip pat ragino karitiečius bei kunigus galvoti, kaip į *Caritas* veiklą įtraukti jaunimą ir kuo *Caritas* nariai galėtų prisidėti įveikiant visuomenėje kurstomą žmonių susipriešinimą.

-jP-

TIKĖJIMAS – IŠGANYMO RAKTAS

I gavėnios sekmadienis (C)

Ist 26, 4–10; *Rom* 10, 8–13; *Lk* 4, 1–13

Visuose trijuose liturginiuose cikluose pirmąjį gavėnios sekmadienį skaitomas Evangelijos skaitinys apie Jėzaus gundymą dykumoje. Mato evangelijoje vaizduojant šią sceną sutelkiamas dėmesys į tai, kaip dėl žmogaus nuodėmės ir gundytojo įsikišimo į pasaulį įžengia blogis. B ciklo metais skaitiniuose atsiveria pergalės prieš blogį perspektyva per Dievo siūlomą sandorą ir atgimimą per krikštą. Šiame cikle pirmojo gavėnios sekmadienio skaitiniuose atskleidžiamas išganymo raktas – tikėjimas.

Pakartoto Įstatymo knygoje izraelitai raginami aukoti atnašas drauge išpažįstant Viešpatį, vadovaujantį išganymo keliui ir dosniai teikiantį gamtos gėrybių. Pakartoto Įstatymo knyga yra penktoji ir paskutinė Penkiaknygėje. Ši knyga pateikia Mozės įstatymo santrauką, pritaikytą Kanaano žemėje įsikūrusiems izraelitams. Mozės įstatymo numatytas pirmienų aukojimas kartojamas daugelyje vietų (*Iš* 23, 19; 34, 22–26; *Kun* 23, 10). Šis dėkingumo dievybei gestas buvo plačiai paplitęs ir kitose Artimųjų Rytų religijose. Izraelitai patirdavo pagundą sekti savo kaimynų kanaaniečių pavyzdžiu ir aukoti atnašas derliaus dievui Baalui. Pranašas Ozėjas kritikuoja šias išrinktosios tautos praktikas, perteikdamas Viešpaties skundą: „Ji nežinojo, kad aš buvau tas, kuris davė jai grūdus, vyną ir aliejų, apipylė ją sidabru ir auksu, o jie tai išleido Baalui“ (*Oz* 2, 10). Pakartoto Įstatymo knygoje dažnai skamba pranašų mokymo atgarsiai, ypač kritikuojantys tikėjimo nukrypimus. Izraelitai raginami aukoti pirmienas, drauge išpažįstant Jahvę ne tik kaip istorijos, bet ir kaip gamtos Viešpatį.

Laiškas romiečiams yra ilgiausias ir doktrinos požiūriu svarbiausias apaštalo Pauliaus laiškas. Jo pagrindinė tema – tikėjimo vaidmuo krikščionio gyvenime. Skaitytoje ištraukoje apaštalas apgailestauja dėl Izraelio netikėjimo. Jis stengiasi parodyti tautiečiams, kad Evangelijos žinia jau paskelbta Raštuose. Paulius cituoja Pakartoto Įstatymo knygą: „Tas žodis yra tau labai arti, – jis yra tavo lūpose ir tavo širdyje“ (*Ist* 30, 14). Pauliaus pasitelkiama „širdies“ sąvoka apima jausmų, proto ir doros visumą. Troškimas vykdyti Įstatymą neviršija tikinčiojo jėgų, nes pats Dievas ateina į pagalbą. Tikėjimas yra išganingas – šį teiginį apaštalas grindžia Izaijo citata: „Kas pasitiki juo, nedreba iš baimės“ (*Iz* 28, 16). Pabrėžiant išganymo, skirto tiek žydams, tiek pagonims, visuotinumą, cituojama pranašo Joelio ištrauka: „Kas tik šauksis Viešpaties vardo, bus išgelbėtas“ (*Jl* 3, 5). Apaštalas Paulius suvokia, jog jo tėvynainiams nelengva priimti tikėjimo išpažinimą, kuriame Jėzui duodamas Viešpaties titulas, anksčiau taikytas tik Jahvei. Tačiau jis viliasi, kad Raštai visiškai aiškiai pagrindžia jo tikėjimo išpažinimą.

Po Jono krikšto Jėzus palieka Jordano pakrantes ir leidžiasi į dykumą susitelkti. Matas ir Morkus pabrėžia aktyvų Dvasios vaidmenį: „Jėzus buvo Dvasios nuvestas į dykumą“ (*Mt* 4, 1). Evangelistas Lukas labai dėmesingas Dvasios veikimui tiek savo Evangelijoje, tiek Apaštalų darbuose. Iš jo formuluotės atsiskleidžia Jėzaus bendradarbiavimas su jame esančia Dvasia: „Kupinas Šventosios Dvasios Jėzus grįžo nuo Jordano, ir Dvasia jį vedžiojo po dykumą“. Kita Luko pasakojimo ypatybė tai, kad tarp krikšto Jordane ir gundymo dykumoje įterpiama Jėzaus genealogija, siekianti iki pat „Adomo, kuris buvo Dievo“. Tai leidžia suvokti Jėzų kaip naująjį Adomą, atnaujinantį žmoniją savo pergale prieš blogį.

Jėzus rengiasi savo misijai pasninkaudamas ir melddamasis, kaip ir kiti vienybės su Dievu siekėjai. Jis tam ruošiasi keturiasdešimt dienų, panašiai kaip Mozė Sinajaus dykumoje (plg. *Iš* 24, 18). Mozė nužengė nuo kalno nešinas Įstatymo plokštėmis ir įkūrė Izraelį kaip išrinktąją tautą. Jėzus palieka dykumą, įsteigdamas naują Sandorą ir įkurdamas naują Dievo tautą.

Šis epizodas primena taip pat keturiasdešimt metų trukusias Izraelio klajones po dykumą. Jėzus nepasiduoda tiems gundymams, prieš kuriuos neatsilaikė izraelitai. Pirmiausia išalkusį Jėzų velnias gundo siūlydamas dykumos akmenis paversti duona. Piktasis nori, kad Dievo Sūnus savo galią naudotų medžiaginėms gėrybėms dauginti. Kadaisė mana pamaitinti izraelitai Mozės buvo įspėti saugotis priklausomybės nuo medžiaginių dalykų: „Žmogus yra gyvas ne viena duona“ (*Įst 8, 3*). Jėzus, atsakydamas velniui šiais žodžiais, solidarizuojasi su visa žmonija.

Luko evangelijoje gundymas politine valdžia yra iš eilės antras, o Mato pasakojime – trečias. Tokia pasakojimo tvarka leidžia evangelistui baigti pasakojimą svarbiu Luko evangelijoje Jeruzalės šventyklos įvaizdžiu. Jėzus krikšto metu nuskambėjusi mesijinės 2 psalmės citata: „Tu esi mano Sūnus“ tęsiasi pažadu: „Prašyk manęs ir padarysiu tautas tavo valdomis“. Šėtonas nuosekliai plėtoja pažadus, siūlydamas neribotą politinę galią. Jėzus žinojo, jog jo tauta laukia Mesijo, gražinsiančio politinę nepriklausomybę. Demono pažadus Jėzus atmeta Mozės žodžiais, skirtais izraelitams, gundytiems garbinti stabus (*Įst 6, 13*).

Paskutiniu gundymu velnias apeliuoja į prestižą. Jis cituoja turinčią mesijinę prasmę 91 psalmę, kurioje garantuojama Viešpaties pagalba jo išrinktajam. Izraelitai nusidėjo dykumoje nuolat reikalaudami stebuklingo Dievo įsikišimo. Jėzus atkerta dar kartą cituodamas Mozės žodžius iš Pakartoto Įstatymo knygos: „Negundykite Viešpaties, savo Dievo“ (*Įst 6, 16*).

Jėzus viešosios tarnystės laikotarpis kupinas pergalių prieš blogio jėgas. Po dykumos gundymų „velnias atsitraukė nuo jo iki laiko“. Lemiamos kovos arenoje piktasis vėl pasirodo, įeidamas į Judą, pripildydamas Jėzų išgąščio Getsemanėje, sukeldamas trumpalaikį Jėzus priešininkų džiūgavimą dėl jo nukryžiovimo. Tačiau ši mirtis nulėmė galutinę pergalę prieš šėtoną.

GOLGOTOS ANTITEZĖ

II gavėnios sekmadienis (C)

Pr 15, 5–12. 17–18; Fil 3, 17–4,1; Lk 9, 28–36

Po gundymo dykumoje antrąją gavėnios sekmadienį skaitoma Jėzus atsimainymo evangelija. Taip numatyta visuose trijuose liturginiuose cikluose. Dviejų epizodų sugretinimas įspūdingai atskleidžia, kaip Jėzus priima ir drauge pranoksta žmogiškąją prigimtį. Dykumoje buvo leista reikštis šėtonui. Atsimainymo metu Jėzus apreiškia išrinktiesiems mokiniams savo šlovę, kuri yra būsimosios Prisikėlimo garbės atšvaitas. Atsimainymas nušviečia įsikūnijimo slėpinį, taip pat ir žmogaus likimą.

Pradžios knygos skaitinyje vaizduojama teofanija – Dievo apsireiškimas Abraomui. Viešpats atnaujina anksčiau patriarchui duotus pažadus. Klajokliui žadama žemė (*Pr 12, 2–3.7*), senyvam bevaikiui – gausūs palikuonys (*Pr 13, 14–16*). Tačiau pažadų įgyvendinimas vėluoja. Viešpats, priimdamas auką, sudaro su Abraomu sandorą. Abraomo išgyvenamą pagavą galima palyginti su Petro ir jo bičiulių jauduliu Atsimainymo metu.

Patriarchų laikais Viešpats dažnai byloja per regėjimus ar sapnus. Dar neatėjo laikas pranašams, perteikiantiems tautai Dievo žinią. Nors Viešpaties pažadai patirties ir žmogiškojo proto požiūriu skamba neįtikėtinais, Abromas „pasitikėjo Viešpačiu“. Čia pirmąkart Senajame Testamente pavartota tikėjimo sąvoka. Hebrajų kalba ji turi bendrą šaknį su žodžiu *Amen*, kuriuo išpažįstame ir patvirtiname tiesą. Taigi su Abraomu susijęs ne tik tautos gimimas,

bet taip pat išganymo istorijos pradžia. Abraomas laikytinas pirmuoju tikinčiuoju, jis sietinas su tikėjimo istorijos pradžia. Jis yra visų tikinčiųjų protėvis. Abraomo pasitikėjimas buvo įvertintas: „tai jam Viešpats įskaitė teisumu“.

Antrasis pažadėtas dalykas buvo žemės paveldas: „Aš esu Viešpats, kuris išvedžiau tave iš kaldėjų Ūro, kad tuočiau tau šį kraštą kaip paveldą“. Sandoros formuluotėje išvardijamos ankstesnės geradarybės. Šiame pažade galima įžvelgti sugretinimą su būsimu izraelitų grįžimu iš Babilono nelaisvės.

„Saulei leidžiantis Abraomą apėmė didelis miegas“. Hebrajiškai ši sąvoka reiškia ne įprastinį, bet su antgamte susijusį miegą. Tai toks miegas, kai iš Adomo šonkaulio buvo kuriama moteris. Sandora su Abraomu iš esmės vienpusė, ji grindžiama tikėjimu. Viešpatį reiškiantis liepsnojančias deglas parodo, kad Abraomo auka priimtina. Sinajaus sandora jau dvipusė, ji grindžiama įstatymu.

Apaštalas Paulius Laiške filipiečiams rašo apie mūsų vargingo kūno perkeitimą į garbingą, panašų į Kristaus kūną. Jis sugretina du kelius ir jais einančius žmonių tipus. Vieni prisirišę tik prie žemiškųjų gėrybių eina į pražūtį, o kiti jau yra dangaus piliečiai. Apaštalas Paulius pabrėžia, kad tikroji krikščionio tėvynė – danguje. Kristaus išaukštinimas drauge yra mūsų perkeitimo laidas.

Luko evangelijoje, panašiai kaip Morkaus ir Mato, Atsimainymo epizodas eina po Petro tikėjimo išpažinimo ir pirmo užsiminimo apie būsimą Jėzaus kančią. Lukas Petro išpažinimą įdeda tuojuo po duonos padauginimo scenos, panašiai kaip evangelistas Jonas (evangelistai Morkus ir Matas pasakojimą apie duonos padauginimą nukelia toliau). Prieš atsimainymo įvykį ir po paskelbimo apie būsimą kančią Luko evangelijoje įterpiamos dvi patvirtinančios vizijos apie Žmogaus Sūnaus atėjimą „su savąja bei Tėvo ir šventųjų angelų šlove“. Matas ir Morkus mini tik Tėvo šlovę, o evangelistas Lukas iškelia taip pat asmeninę Sūnaus šlovę.

Evangelistas Lukas pradeda pasakojimą Jėzaus malda. Jis vienintelis iš evangelistų mini Jėzaus maldą po Jono krikšto. Abiem atvejais iš dangaus nuaidėjo balsas, prabilęs labai panašiais žodžiais: „Besimeldžiant jo veido išvaizda pasikeitė, o drabužiai pasidarė skaisčiai balti“. Lukas, vengdamas panašumo į pagoniškosios mitologijos „metamorfozes“, susieja atsimainymą su Jėzaus maldos gyvenimu ir pateikia tai kaip iš paties Jėzaus kylančią mistinę tikrovę. Tai ne iš išorės gaunamas dalykas. Praskleidžiamas šydas, ir pasirodo tikrasis Jėzaus asmuo.

Su Jėzumi kalbėjosi du vyrai: Mozė ir Elisas. Vienas reiškia įstatymą, o kitas – pranašiskąją tradiciją, tačiau šiuo atveju abu pabrėžia mesijinį aspektą. Jie abu išgyveno susitikimą su Dievu ant šventojo kalno. Jie taip pat „pasirodė šlovėje“. Abu „kalbėjo apie Jėzaus išėjimą, būsiantį Jeruzalėje“. Sąvoka „išėjimas“ rodo, kad Jėzus suvokiamas kaip naujasis Mozė, išlaisvinsiantis žmones iš vergijos ir nuvesiantis į Dievo karalystę.

Jėzus, eidamas ant kalno, „pasiėmė Petrą, Joną ir Jokūbą“. Evangelistas Lukas Joną mini tuojuo po Petro, pabrėždamas jų neišskiriamą vienybę. Tie patys apaštalai buvo ir Jairo dukrelės prikėlimo liudininkai. Tai turėjo padėti suvokti atsimainymo ryšį su prisikėlimu. Tas pats trejetas dalyvavo ir Jėzui besimeldžiant Getsemanėje. Pasibaičius nuostabiam regėjimui ir „balsui nuskambėjus, Jėzus liko vienas“. Jis vienas nuo šiol apima ir įstatymą, ir Pranašus.

Atsimainymo scena leidžia nuspėti Golgotos viršūnę ir būsimąjį išaukštinimą. Atsimainymo įvykis yra didžiausia Jėzaus viešosios tarnystės metu išgyventa dvasinė ir psichologinė parama. Atsimainymas – tai Golgotos antitezė.

Popiežiškoji Biblijos komisija

Žydų tauta ir jų šventieji Raštai krikščionių Biblijoje

(Publikuojame 2001 m. Popiežiškosios Biblijos komisijos paskelbto dokumento ištrauką)

III. ŽYDAI NAUJAJAME TESTAMENTE

66. Išnagrinėję santykį tarp Naujojo Testamento raštų ir žydų Raštų, dabar apsvaistysime Naujajame Testamente reiškiamus įvairius požiūrius į žydus. Iš pradžių pažymėtina, kad pačiame judaizme egzistuoja akivaizdi įvairovė.

A. Įvairūs požiūriai potremtiniame judaizme

1. Paskutiniai amžiai prieš Jėzų Kristų

„Judaizmo“ sąvoka apibūdinamas izraelitų istorijos laikotarpis, prasidėjęs 538 m. pr. Kr. persų valdžiai leidus atstatyti Jeruzalės šventovę. Judaizmo religija daugeliu atžvilgių paveldėjo prieštremtinę Judo karalystės religiją. Buvo atstatyta šventykla, aukojamos aukos, giedami himnai bei psalmės ir naujai švenčiamos piligriminės šventės. Ypatinę religinį atspalvį judaizmas įgijo persų laikotarpiu Ezrai paskelbus Įstatymą (*Neh* 8, 1–12). Sinagoga tolydžio tapo svarbiu žydų gyvenimo veiksmu. Iš samariečių schizmos ir Kumrano rankraščių išaiškėja, kad nesutampantys požiūriai į šventyklą buvo žydų susiskaldymo šaltinis iki 70-ųjų m. po Kr. Susiskaldymai, kilę dėl skirtingų Įstatymo interpretacijų, egzistavo ir po 70-ųjų m. po Kr., panašiai kaip ir anksčiau.

Samariečių bendruomenė buvo disidentinė kitų atmetama grupė (*Sir* 50, 25–26). Ji rėmėsi ypatinga Penkiaknygės forma ir atmetė šventyklą bei Jeruzalės kunigiją. Samariečių šventovė buvo pastatyta ant Garizimo kalno (*Jn* 4, 9–20). Samariečiai turėjo savo kunigiją.

Juozapo Flavijaus aprašytos trys „partijos“, arba minties mokyklos: fariziejai, sadukiejai ir esenai (*Ant.* 13, 5, 9; § 171) – yra supaprastinimas, priimtinas tik apdairiai laikantis išlygų. Iš tikrųjų daugybė žydų nepriklausė nė vienai iš trijų grupių. Nėgana to, jų skirtumai pranoko grynai religinę sferą.

Sadukiejai radosi veikiausiai iš šventyklos kunigų, kilusių iš Cadoko (Zadoko) šeimos. Jie tapo atskira grupe Makabėjų (Makabiejų) laikais dėl kitos kunigijos atšakos stipraus pasipriešinimo Hasmonėjų valdovams. Tebėra sudėtinga tiksliai nustatyti jų tapatybę studijuojant laikotarpį nuo Makabėjų sukilimo prieš Seleukidus nuo 167 m. iki romėnų įsiveržimo 63 pr. Kr. Sadukiejai

buvo vis labiau tapatinami su valdžią turėjusia heleinistine aristokratija; numanoma, kad tarp sadukiejų ir paprastos liaudies buvo labai mažai bendro.

Esenų kilmė, anot kai kurių autorių, datuotina apie 200 m. pr. Kr. ir sietina su žydų apokaliptinių lūkesčių atmosfera; vyrauja nuomonė, kad ši grupė susidarė kaip opozicija keičiantis požiūriui į šventyklą nuo 152 m., kai Judo Makabėjo brolis Jonatanas buvo pateptas vyriausiuoju kunigu. Turimi omenyje chasidai, arba „pamaldieji“, dalyvavę Makabėjų sukilime (*1 Mak* 2, 42), tačiau vėliau jautėsi Judo Makabėjo brolių Jonatano ir Simono išduoti, nes Judas Makabėjas priėmė vyriausiojo kunigo paskyrimą iš Seleukidų karalių. Mūsų žinios apie esenus žymiai išaugo nuo 1947 m. prasidėjus atradimams – netoli Negyvosios jūros, Kumrane, atradus apie 800 rankraščių ritinių bei fragmentų. Dauguma mokslininkų laikosi nuomonės, jog šie dokumentai kilo iš ten išikūrusios esenų grupės. Istorikas Juozapas Flavijus savo veikale „Žydų karas“ (307) pateikia ilgą pagiriamąjį esenų bendruomenės pamaldumo ir gyvensenos, daugeliu aspektų primenančios vienuolišką gyvenimą, aprašymą. Niekindami šventyklą, valdomą, jų nuomone, nevertų kunigų, kumraniečiai sukūrė naujosios sandoros bendruomenę. Jie siekė tobulumo tiksliai laikydamiesi Įstatymo, aiškinamo teisumo Mokytojo. Jie laukė greito mesijinio įvykio, Dievo įsikisimo, sunaikinšančio visą blogį ir nubausiančio jų priešus.

Fariziejai nebuvo kunigijos sąjūdis. Atrodo, kad jiems nelabai rūpėjo tai, kad Makabėjai užėmė vyriausiojo kunigo pareigas. Tačiau pats jų pavadinimas, reiškiantis atskyrimą, veikiausiai kilo iš jų kritiško požiūrio į Makabėjų įpėdinius Hasmonėjus, kurių valdymo stilius vis labiau pasaulietiškojo. Prie rašytinio Įstatymo fariziejai pridūrė antrą, žodinių Mozės Įstatymą. Jų interpretacija buvo ne tokia griežta kaip esenų ir naujoviškesnė už konservatyvių sadukiejų, pripažinusių tik rašytinį Įstatymą. Fariziejai taip pat skyrėsi nuo sadukiejų tikėjimu mirusiųjų prisikėlimu ir angelais (*Apd* 23, 8); šios tikėjimo apraiškos atsirado potremtiniu laikotarpiu.

Santykiai tarp skirtingų grupių kai kada būdavo ypač įtempti, net priešiški. Šio priešiško aplinkybes verta atsiminti žvelgiant į Naujajame Testamente aptinkamą religinį priešišumą. Vyriausieji kunigai daugeliu atvejų buvo atsakingi dėl prievartos. Kartą vyriausiasis kunigas, kurio vardas liko nežinomas, II amžiaus pr. Kr. pabaigoje per Jom Kipuro šventes stengėsi nužudyti Kumrano teisumo Mokytoją. Kumrano raštuose gausu polemikos, nukreiptos prieš Jeruzalės sadukiejų hierarchiją, nedori kunigai kaltinami dėl įsakymų pažeidimo, taip pat juodinami ir fariziejai. Teisumo Mokytojas aukštinaamas, o kitas asmuo (esenas?) kaltinamas kaip pašaipūnas ir melagis, su kalaviju persekiojantis „visus, einančius tobulumo keliu“ (Damasko dokumentas, ms. A, I, 20). Šie incidentai vyko

prieš Erodo Didžiojo laikus ir iki romėnams valdant Judėją, taigi prieš Jėzaus laikus.

2. Pirmojo pokristinio amžiaus pirmasis trečdalis Palestinoje

67. Šis laikotarpis sutampa su Jėzaus gyvenimo metais, tik jis prasidėjo kiek anksčiau, kadangi Jėzus gimė prieš Erodo Didžiojo mirtį 4 -aisiais m. pr. Kr. Po Erodo mirties imperatorius Augustas padalijo karalystę trims jo sūnums: Archelajui (*Mt* 2, 22), Erodui Antipui (14, 1 ir t.) ir Pilypui (16, 13; *Lk* 3, 1). Kadangi Archelajaus valdymas kėlė tarp jo valdinių neramumus, Augustas jo valdytą Judėją nedelsdamas skyrė administruoti Romai.

Koks buvo Jėzaus požiūris į minėtas religines „partijas“? Ypač verta panagrinti tris pagrindinius klausimus.

Kokia religinė grupė buvo įtakingiausia Jėzaus viešojo gyvenimo metais? Anot Juozapo [Flavijaus], pagrindinė partija buvo fariziejai, ypač daug įtakos turėję miestuose (308). Turbūt dėl šios priežasties Jėzus dažniau vaizduojamas konfliktuojantis su šia negu su kuria nors kita grupe, ir tai yra netiesioginis jų svarbos pripažinimas. Be to, ši judaizmo pakraipa išsilaikė geriau už kitas, todėl plintanti krikščionybė turėjo susidurti pirmiausia su ja.

Kokių įsitikinimų laikėsi fariziejai? Evangelijose fariziejai dažnai vaizduojami kaip veidmainiai ir beširdžiai legalistai. Buvo bandoma prieštarauti šiam įsitikinimui, argumentuojant Mišnoje nurodytomis rabinų nuostatomis, liudijančiomis, kad jie nebuvo nei veidmainiai, nei griežti legalistai. Tačiau šis argumentas neįtikinamas, nes pačioje Mišnoje atsiskleidžia legalistinė tendencija. Be to, nežinoma, ar apie 200 m. po Kr. redaguotos Mišnos nuostatai sutampa su Jėzaus laikų fariziejų pažiūromis. Tačiau reikia pripažinti, kad visiškai įtikėtina, jog fariziejų vaizdavimui evangelijose iš dalies įtakos turėjo vėlesnė krikščionių ir žydų polemika. Be abejo, Jėzaus gyvenimo metais buvo fariziejų, mokiusių pritarimo vertos dorovės. Tačiau fariziejaus Pauliaus, „uoliai gynusio protėvių papročius“, liudijimas rodo iki kokių kraštutinumų galėjo nuvesti farizejiškas uolumas: „persekiojau Dievo Bažnyčią“ (309).

Ar Jėzus priklausė kuriai nors iš tų trijų grupių? Nepağrįsta nuomonė, kad jis buvo sadukiejus. Jis nebuvo kunigas. Jėzaus tikėjimas angelais ir kūno prisikėlimu, taip pat Evangelijoje jam priskiriami eschatologiniai lūkesčiai daro jį žymiai artimesnį esenų ir fariziejų teologijai. Tačiau Naujajame Testamente esenai niekur neminimi ir visiškai nerašoma, kad Jėzus būtų priklausęs tokiai ypatingai bendruomenei. Evangelijose dažnai minimų fariziejų santykis su Jėzumi paprastai priešiškas, nes Jėzus nepritarė jų įstatymo laikymosi formoms (310).

Tikėtinau, kad Jėzus nepriklausė nė vienai jo laikais judaizme egzistavusiai grupei. Jis tiesiog buvo solidarus su liaudies dauguma. Neseniai tyrinėjimais bandyta į jį žvelgti turint galvoje įvairius socialinius to meto kontekstus: charizminių Galilėjos rabių, keliaujančių cinikų pamokslininkų ar net revoliucingų zelotų. Tačiau Jėzus neišspraudžiamas nė į vieną iš tų kategorijų.

Būta daug spekuliacijų dėl Jėzaus santykio su pagonimis ir jų galvosena, tačiau apie tai pernelyg maža informacijos. Tuo laikotarpiu Palestinoje, net tuose regionuose, kur daugiausia gyveno žydai, helenistinė įtaka buvo stipri, tačiau ne visur vienodai juntama. Helenistinių miestų, kaip antai Tiberiados ant Galilėjos ežero kranto ar Seforio (Sepphoris, 6–7 km atstumu nuo Nazareto), įtaka Jėzui lieka neaiški, nes evangelijose nėra jokių žinių apie Jėzaus sąsajas su tais miestais. Taip pat nėra jokių nuorodų apie tai, kad Jėzus ar jo artimiausi mokiniai būtų bent kiek daugiau kalbėję graikiškai. Sinoptinėse evangelijose Jėzus turi mažai ryšių su pagonimis, jis liepia mokiniams jiems nepamokslauti (*Mt* 10, 5) ir uždraudžia sekti jų gyvensenos pavyzdžiais (6, 7.32). Kai kurie Jėzaus posakiai atspindi požiūrį, kad žydai viršesni už pagonis (311), tačiau jis moka atsiritoti nuo tokių nuostatų ir skelbia daugelio pagonių viršenybę (*Mt* 8, 10–12).

Koks pirmųjų Jėzaus mokinių požiūris į žydų religinę aplinką? Dvylikai ir kitiems veikiausiai buvo būdinga galilėjietiška Jėzaus savimonė, nors jų gyvenamos apylinkės prie Galilėjos ežero buvo kosmopolitiškesnės negu Nazaretas. Ketvirtojoje evangelijoje pasakojama, kad Jėzus atitraukė mokinius nuo Jono Krikštytojo (*Jn* 1, 35–41), kad jis turėjo mokinių iš Judėjos (19, 38) ir kad atvedė į tikėjimą visą samariečių kaimą (*Jn* 4, 39–42). Taigi mokinių grupė puikiai atspindėjo tuo metu Palestinoje egzistavusį pliuralizmą.

3. Antrasis pirmojo šimtmečio trečdalis

68. Tiesioginio romėnų valdymo pirmasis laikotarpis Judėjoje baigėsi apie 39–40 m. Imperatoriaus Kaligulos (37–41) ir naujo imperatoriaus Klaudijaus (41–54) draugas Erodas Agripa I tapo Palestinos karaliumi (41–44). Jis įgijo žydų religinių vadovų palankumą ir pats stengėsi atrodyti religingas. Apaštalų darbų 12 skyriuje Lukas jam priskiria Jono brolio ir Zebediejaus sūnaus Jokūbo persekiojimą ir nukirsdinimą. Po Agripos mirties, išpūdingai atpasakojamos *Apd* 12, 20–23, prasidėjo antrasis romėnų valdymo periodas.

Antrajame pirmojo šimtmečio trečdalyje prisikėlusio Kristaus mokinių labai pagausėjo, jie būrėsi į „bažnyčias“ („bendruomenes“). Atrodo, kad tam tikrų žydų grupių struktūra darė įtaką ankstyvosios Bažnyčios struktūroms. Keltinas klausimas, ar krikščionių „presbiteriai“ („vyresnieji“) atsirado sinagogų „vyresniųjų“

pavyzdžiu, ar krikščionių vyskupų „prievaizdų“ tarnyba susiformavo Kumrano „prievaizdų“ pavyzdžiu. Taip pat kyla klausimas, ar krikščioniškojo judėjimo apibūdinimas „kelio“ (*hodos*) sąvoka nėra Kumrano žmonių, pasitraukusių į dykumą parengti kelio Viešpačiui, dvasingumo atspindys? Žiūrint teologiškai, kai kas manė, jog Kumrano įtakos pėdsakų galima aptikti ketvirtosios evangelijos dualizme, išreikštame šviesos ir tamsybių, tiesos ir melo sąvokomis, taip pat kova tarp Jėzaus, kuris yra pasaulio šviesa, ir tamsos galybių (*Lk 22, 53*) ir kova tarp Tiesos Dvasios ir šio pasaulio kunigaikščio (*Jn 16, 11*). Tačiau bendros temos nebūtinai reiškia priklausymą.

44–66 m. valdę Romos prokuratoriai buvo žmonės be užmojų, korumpuoti ir nedori. Dėl blogo valdymo atsirado „sikarijų“ (durklais ginkluotų teroristų) ir „zelotų“ (negailingų uoliųjų dėl Įstatymo) ir galiausiai kilo didysis žydų sukilimas prieš romėnus. Didelės romėnų kariuomenės pajėgos ir geriausi karo vadai stengėsi numalšinti sukilimą. Krikščionims ypatingas įvykis buvo „Viešpaties brolio“ Jokūbo nukirsdinimas 62 m. po Kr., įvykdytas po vyriausiojo kunigo Anano (Hannas) II sukviesto Sinedriono sprendimo. Šį vyriausiąjį kunigą prokuratorius Albinas nušalino nuo pareigų dėl įgaliojimų viršijimo. Vos po dvejų metų, kai 64 m. liepą Romą nuniokojo didžiulis gaisras, imperatorius Neronas sostinėje ėmė persekioti krikščionis. Anot labai senos tradicijos, tuo laiku buvo nukankinti apaštalai Petras ir Paulius. Apytikriai apibendrinant paskutinįjį pirmojo šimtmečio trečdalį galima pavadinti poapaštališkuoju laikotarpiu.

4. Paskutinis pirmojo šimtmečio trečdalis

69. 66–70 m. vykęs žydų sukilimas ir Jeruzalės šventyklos sugriovimas nulėmė religinių grupių dinamikos pokyčius. Išnaikinti revoliucionieriai (sikarijai, zelotai ir kiti). Kumrano gyvenvietė buvo išgriauta 68 m. Liovusis aukojimams šventykloje, nusilpo sadukiejų vadovų, kilusių iš kunigų šeimų, valdžios pagrindas. Nežinoma, koku mastu rabiniškasis judaizmas kildintinas iš fariziejų. Tikra yra tai, kad po 70 m. po Kr. rabinai mokytojai, „Izraelio išminčiai“, laipsniškai tapo pripažintais tautos vadovais. Palestinos pakrantėje, Jamnijoje (Yavneh), susibūrę rabinai Romos valdžios buvo laikomi žydų atstovais. 90–110 m. Gamalielis II, iškilusis Įstatymo aiškintojo sūnus ir anūkas, vadovavo Jamnijos „susirinkimui“. Iš šio laikotarpio krikščioniškųjų raštų užuominų apie judaizmą tolydžio vis labiau juntamas besiformuojantis rabiniškasis judaizmas. Kai kuriose vietose būta aštrių sinagogos vyresniųjų ir Jėzaus mokinių konfliktų. Tai aišku iš to fakto, kad iš sinagogos išmetamas kiekvienas „kas tik išpažintų Jėzų esant Mesiją“ (*Jn 9, 22*) ir, kita vertus, iš stiprios antifariziejiškos polemikos *Mt 23* skyriuje, taip pat iš viešo nurodymo dėl sinagogų („savo sina-

gogose“), kuriose Jėzaus mokiniai būsią plakami (*Mt 10, 17*). Šia prasme dažnai minimas prieš klaidatikius nukreiptas sinagogos „palaiminimas“ (iš tikrųjų prakeikimas) *Birkat ha-minim*. Jo datavimas 85 m. po Kr. yra nepatikimas ir beveik visiškai neteisinga nuomonė, esą tai visuotinis prieš krikščionis nukreiptas žydų dekretas. Tačiau negalima smarkiai abejoti, kad įvairiu metu skirtingų vietų sinagogose krikščionys buvo netoleruojami, patirdavo varžymų, galėjusių baigtis net pasmerkimu mirti (*Jn 16, 2*) (312).

Laipsniškai, veikiausiai nuo antrojo šimtmečio pradžios, „palaiminimas“, skirtas klaidatikiams ir visokiausiems nukrypėliams, buvo formuluojamas apimant krikščionis, o žymiai vėlesniais laikais jis buvo nukreiptas būtent prieš juos. Baigiantis antrajam šimtmečiui visur aiškiai nustatytos skiriamosios ribos tarp krikščionių ir netikėjusių į Jėzų žydų. *1 Tes 2, 14* arba *Rom 9–10* tekstai liudija, jog skiriančios ribos buvo aiškiai suvokiamos dar anksčiau.

B. Žydai evangelijose ir Apaštalų darbuose

70. Evangelijose ir Apaštalų darbuose pamatinis požiūris į žydus yra labai pozityvus, kadangi žydai pripažįstami tauta, kurią Dievas išsirinko savo išganymo plano įgyvendinimui. Šis dieviškasis pasirinkimas aukščiausią patvirtinimą įgyja Jėzaus asmenyje, žydės motinos sūnuje. Jis gimė gelbėti savo tautą ir vykdo savo misiją skelbdamas savo tautai Gerąją Naujieną ir vykdydamas gydymo ir laisvinimo darbą, kurio viršūnė yra jo kančia ir prisikėlimas. Šį požiūrį patvirtina tai, kad prie Jėzaus jo viešojo gyvenimo metu ir po prisikėlimo būrėsi daugybė žydų, taip pat ir tai, kad Jėzus pasirinko dvylika žydų dalyvauti jo misijoje ir tęsti jo darbą.

Iš pradžių daugelis žydų palankiai priėmė Gerąją Naujieną, tačiau vadovai buvo jai priešingi, ir vėliau jais pasekė tautos dauguma. Pasekmės – tarp žydų ir krikščionių bendruomenių susidariusi konfliktinė situacija, dariusi akivaizdžią įtaką evangelijų ir Apaštalų darbų redakcijai.

1. Evangelija pagal Matą

Pirmąją evangeliją su žydų pasauliu sieja ypač glaudus ryšys. Joje daugelis detalių rodo gerą Rašto, žydų aplinkos tradicijų bei jų savimonės pažinimą. Matas labiau negu Morkus ir Lukas pabrėžia žydišką Jėzaus kilmę: genealogija jį pristato kaip „sūnų Dovydo, sūnaus Abraomo“ (plg. *Mt 1, 1*) ir jį netešiama toliau. Pabrėžiama Jėzaus vardo etimologija: Marijos sūnus bus taip pavadintas, nes „jis išgelbės savo tautą iš nuodėmių“ (1, 21). Jėzaus misija viešojo gyvenimo metais ribojama pasiuntimu „pas pražuvusias Izraelio namų avis“ (15, 24); jis nustato tas pačias ribas Dvylikos misijai (10, 5–6). Matas labiau negu kiti evangelistai rū-

pinasi pažymėti, kad Jėzaus gyvenimo įvykiai įvyko, „kad išsipildytų pranašų žodžiai“ (2, 23). Jėzus pats aiškia nurodo, kad atėjo ne panaikinti Įstatymo, bet jį įvykdyti (5, 17).

Vis dėlto aišku, kad krikščionių bendruomenės laikėsi atskirai nuo žydų bendruomenių, netikėjusių į Jėzų Kristų. Svarbi detalė: Matas nesako, kad Jėzus mokė tiesiog „sinagogose“, bet „jų sinagogose“ (4, 23; 9, 35; 13, 54), taip pabrėždamas atskirimą. Matas supažindina su dviem istoriko Juozapo aprašytomis žydų grupėmis – fariziejais ir sadukiejais, – tačiau jie visuomet oponuoja Jėzui. Tai sakytina ir apie Rašto aiškintojus (313), kurie dažnai siejami su fariziejais. Kitas svarbus faktas: pirmojoje pranašystėje apie kančią (16, 21) evangelijoje pirmą kart drauge paminėtos trys sinedrioną sudariusios grupės: „seniūnai, aukštieji kunigai ir Rašto aiškintojai“. Jos irgi radikaliai priešinos Jėzui.

Jėzus daug kartų susiduria su Rašto aiškintojų ir fariziejų priešingumu ir galiausiai atsiliepia stipriu kontrapuolimu (23, 2–7.13–36), kur šešis kartus pakartojamas priekaištas „veidmainiai Rašto aiškintojai ir fariziejai“. Ši smerkianti frazė bent iš dalies atspindi padėtį Mato bendruomenėje. Redakcinis kontekstas atskleidžia dvi grupes, siejamas artimų ryšių: vieną grupę sudarė žydai krikščionys, įsitikinę, jog priklauso tikrajam judaizmui, o kitą – neįtikėję į Jėzų Kristų žydai, kuriuos krikščionys laikė neištikimais žydiškajam pašaukimui ir vadovaujamais aklų ir veidmainių vadovų.

Reikia pažymėti, kad Mato polemika nukreipta ne prieš žydus apskritai. Jie neminimi, išskyrus Jėzui taikomą frazę „Žydų karalius“ (2, 2; 27, 11.29.37) ir galutiniam skyriuje (28, 15) nelabai reikšmingą frazę. Daugiausia tai vidinė dviejų judaizmui priklausančių grupių polemika. Kita vertus, ji apima tik vadovus. Nors Izaijo pranašystėje smerkiamas visas vynuogynas (Iz 5, 1–7), Mato palyginime kaltinami tik vynininkai (Mt 21, 33–41). Smerkimai ir kaltinimai, taikomi Rašto aiškintojams ir fariziejams, yra panašūs į pranašų žodžius ir atitinka to meto literatūrinį žanrą, įprastą tiek judaizme (pavyzdžiui, Kumrane), tiek helenizme. Be kita ko, juose, kaip ir pranašų raštuose, yra raginimo atsiversti aspektas. Skaitomi krikščionių bendruomenėje jie išpėja pačius krikščionis saugotis nesuderinamų su Evangelija nuostatų (23, 8–12).

Tarp kitko į aštrią Mt 23 polemiką reikia žvelgti siejant ją su apokaliptine Mt 24 – 25 kalba. Apokaliptine kalba persekiojimų laikotarpiais ugdomas persekiojamos mažumos gebėjimas priešintis ir stiprinama jos viltis dėl išlaisvinančio dieviškojo įsikisimo. Žvelgiant šiuo požiūriu mažiau stebina tos polemikos aštrumas.

Tačiau reikia pripažinti, kad Matas ne visada apsiribojęs savo polemikoje vien vadovaujančiąja klase. Po Mt 23

kaltinimo kalbos prieš Rašto aiškintojus ir fariziejus pridurtas Jeruzalei skirtas žodis. Visas miestas kaltinamas tuo, kad „žudo pranašus“ ir „užmuša akmenimis tuos, kurie pas tave siųsti“ (23, 37), ir visam miestui pranašaujama bausmė (23, 38). Iš jos nuostabios šventyklos „neliks akmens ant akmens“ (24, 2). Ši situacija panaši į Jeremijo laikų (Jer 7, 26). Pranašas paskelbė šventyklos sunaikinimą ir miesto sugriovimą (26, 6.11). Jeruzalė taps „keiksmažodžiu visoms žemės tautoms“ (26, 6), visiškai priešingai Abraomui ir jo palikuonims žadėtam palaiminimui (Pr 12, 3; 22, 18).

71. Mato evangelijos redagavimo metu dauguma žydų tautos sekė paskui savo vadovus, atmetusius tikėjimą į Jėzų Kristų. Žydai krikščionys sudarė mažumą. Todėl evangelistas numatė, kad Jėzaus grasinimai išsipildys. Šie grasinimai buvo nukreipti ne prieš žydus kaip tokius, bet kaip prieš besisolidarizuojančius su savo neklusniais Dievui vadovais. Matas reiškia šį solidarumą savo kančios pasakojime, aprašydamas, kad aukštųjų kunigų ir seniūnų pakurstyti „žmonės“ reikalauja Piloto nukryžiuoti Jėzų (Mt 27, 20–23). Atsakydami į Romos vietininko atsakomybės nusimetimą „visi žmonės“ priiima atsakomybę dėl Jėzaus nužudymo (27, 24–25). Ši žmonių nuostata reiškė jų įsitikinimą, kad Jėzus nusipelnė mirties, tačiau evangelistui toks įsitikinimas buvo nepateisinamas: Jėzaus kraujas buvo „nekalts kraujas“, ką pripažino net Judas (27, 4). Jėzus galėjo pritaikyti sau Jeremijo žodžius: „nužudydami mane, užsitraukiate nekaltą kraują patys sau, miestui ir jo gyventojams“ (Jer 26, 15). Senojo Testamento požiūriu vadovų nuodėmės visuomet turi pragaištingas pasekmes visai bendruomenei. Jei evangelija buvo redaguota po 70 m., evangelistas žinojo, kad Jėzaus pranašystė išsipildė panašiai kaip Jeremijo pranašystė. Tačiau jis nelaukė to išsipildymo galutiniu, nes visi Raštai liudija, kad Dievas po bausmės visuomet atveria pozityvią perspektyvą (314). Mt 23 kalba baigiasi geranorišku žvilgsniu. Ateis diena, kai Jeruzalė ištars: „Garbė tam, kuris ateina Viešpaties vardu“ (23, 39). Pati Jėzaus kančia atveria pačią pozityviausią perspektyvą visiems, nes savo nusikalstamai pralietą „nekaltą kraują“ Jėzus pavertė „Sandoros krauju, kuris už daugelį išliejamas nuodėmėms atleisti“ (26, 38).

Atrodo, kad tiek žmonių šauksmas kančios pasakojime (27, 25), tiek palyginimo apie vynininkus pabaiga rodo, jog evangelijos redagavimo metu dauguma žydų sekė savo vadovais, atsisakiusiais tikėti į Jėzų. Pranašaudamas, kad „Dievo karalystė bus iš jūsų atimta“, Jėzus nepriduria, jog karalystė bus atiduota „kitiems vadovams“, bet „tautai, kuri duos vaisių“ (21, 43). Sąvoka „tauta“ implicitiškai priešpriešinama su „Izraelio tauta“; ji tikrai įtaigoja, kad dauguma tos tautos narių bus ne žydų kilmės. Jokiu būdu nėra išskiriama, kad joje dalyvaus ir žydai, nes evangelijos visuma leidžia suvokti, jog tai „tautai“ vadovauja Dvylika, ypač

Petras, o Dvylika yra žydai. Su tais ir kitais žydais išsipildys pranašystė: „Daugelis ateis iš rytų ir vakarų ir susės dangaus karalystėje prie stalo su Abraomu, Izaoku ir Jokūbu. O karalystės vaikai bus išmesti laukan į tamsybes“ (8, 11–12). Šis visuotinis atsivėrimas galutinai patvirtinamas evangelijos pabaigoje, nes prisikėlęs Jėzus liepia „vienuolikai mokinių“ eiti ir mokyti „visų tautų žmones“ (28, 19). Ši pabaiga tuo pačiu patvirtina Izraelio pašaukimą, nes Jėzus yra Izraelio sūnus, ir jame įvyksta Danielio pranašystė apie Izraelio vaidmenį istorijoje. Prisikėlusiojo žodžiai: „Man duota visa valdžia danguje ir žemėje“ (315), atskleidžia, kokia prasme nuo šiol dera suprasti visuotinę Danielio ir kitų pranašų viziją.

Išvada. Mato evangelija labiau negu kitos sinoptinės evangelijos reiškia išsipildymą – Jėzus atėjo ne panaiškinti, o įvykdyti – nes joje labiau akcentuojamas Senojo Testamento tęstinumas, sudarantis išsipildymo idėjos pamatą. Šis aspektas leidžia užmegzti broliškus krikščionių ir žydų santykius. Kita vertus, Mato evangelija atspindi įtampos tarp dviejų bendruomenių ir net jų priešiško situaciją. Joje Jėzus numato, kad jo mokiniai bus plakami sinagogose ir persekiojami nuo miesto iki miesto (23, 34). Matas rūpinasi parengti skaitytojus krikščionis apsigynimui. Kadangi ta situacija yra radikaliai pasikeitusi, Mato polemika nebeturi trukdyti krikščionių ir žydų santykiams, o tęstinumo aspektas gali ir turi vyrauti. Lygiai taip pat būtina pasakyti dėl miesto ir šventyklos sugriovimo. Šis sugriovimas yra praeities įvykis, ir šiandien tai gali kelti tik gilią užuojautą. Krikščionys privalo itin saugotis primesti atsakomybę dėl šios katastrofos vėlesnėms žydų tautos kartoms, taip pat privalo atsiminti, kad Dievas po bausmės visuomet atveria naujas pozityvias perspektyvas.

2. Evangelija pagal Morkų

72. Morkaus evangelija yra išganyto žinia, kurios adresatai tiksliai nenurodomi. Pabaigoje, kuri buvo pridurta, ji drąsiai adresuojama „visai kūriniųjai“, „į visą pasaulį“ (16, 15), ir tai atitinka jos visuotinį atvirumą. Apie žydų tautą Morkus, pats būdamas žydas, nepareiškia jokio bendro nuosprendžio. Negatyvus Izaijos nuosprendis (29, 13) Morkaus evangelijoje taikomas tik fariziejams ir Rašto aiškintojams (*Mk* 7, 5–7). Išskyrus titulą „Žydų karalius“, kuris kančios pasakojime Jėzui taikomas penkis kartus (316), vardas „žydai“ šioje evangelijoje pavartotas tik vieną kartą aiškinant žydų papročius (7, 3) ir aiškiai skiriant tą aiškinimą ne žydams. Šis paaiškinimas pateikiamas epizode, kur Jėzus kritikuoja kraštutinį fariziejų prisirišimą prie „prosenių papročio“, dėl kurio jie apleidžia „Dievo įsakymą“ (7, 8). Morkus tik du kartus pamini „Izraelį“ (317) ir taip pat du kartus „tautą“ (318). Tačiau jis dažnai mini „minią“, daugiausia susidedančią iš žydų ir palankiai nusiteikusių Jėzaus atžvilgiu (319), išskyrus

vieną kančios epizodą, kai vyriausieji kunigai kursto žmones pasirinkti Barabą (15, 11).

Morkus kritiškai žvelgia į religinę ir politinę valdžią. Jo kritiškumas iš esmės nulemtas jų atvirumo stokos Jėzaus išganyto misijos atžvilgiu: Rašto aiškintojai kaltina Jėzų piktžodžiavimu, nes jis pasitelkia savo galią atleisti nuodėmes (2, 7–10); jiems nepriimtina, kad Jėzus „valgo su nusidėjėliais ir muitininkais“ (2, 15–16); jie tvirtina, esą jis velnio apsėstas (3, 22). Jėzus nuolat susiduria su jų ir fariziejų priešišku (320).

Apie politinius autoritetus kalbama rečiau: Erodas kaltinamas dėl Jono Krikštytojo mirties (6, 17–28); jo „raugas“ gretinamas su fariziejų raugu (8, 15); minima žydų teismo taryba, politinė ir religinė valdžia (14, 55; 15, 1) ir Pilotas (15, 15) dėl savo vaidmens kančios pasakojime.

Kančios pasakojime antroji evangelija siekia atsakyti į du klausimus: kas Jėzų pasmerkė ir kodėl jis buvo nužudytas? Jis prasideda bendru atsakymu, pateikiančiu įvykius dieviškoje šviesoje: visa tai įvyko, „kad išsipildytų Raštai“ (14, 49). Tuomet atskleidžiamas žydų vyresnybės ir Romos vietininko vaidmuo.

Jėzus buvo suimtas, įsakius trims sinedrioną sudariusioms grupėms: „aukštųjų kunigų, Rašto aiškintojų ir seniūnų“ (14, 43). Šis suėmimas buvo galutinis rezultatas ilgo proceso, prasidėjusio *Mk* 3, 6, kuriame veikėjai kiti: tai fariziejai, susimokę su erodininkais prieš Jėzų. Reikšmingas faktas: pirmojoje pranašystėje apie kančią pirmąkart drauge minimi „seniūnai, aukštieji kunigai ir Rašto aiškintojai“ (8, 31). *Mk* 11, 18 „aukštieji kunigai ir Rašto aiškintojai“ tarėsi, kaip pašalinti Jėzų. Šios trys grupės susiburia 11, 27 ir klausinėja Jėzų. Jėzus papasakoja jiems palyginimą apie vynininkus žmogžudžius; jie reaguoja svarstydami, „kaip jį suimti“ (12, 12). Eilutėje 14, 1 jie ieško būdo sučiupti Jėzų „ir nužudyti“. Jėzaus išdavimas duoda tam tinkamą progą (14, 10–11). Taigi jo suėmimas, pasmerkimas ir mirtis yra to meto žydų valdančiosios klasės darbas. Morkus nuolat priešina vadovų nuostatą su „minios“ ar „tautos“ palankiu požiūriu į Jėzų. Evangelistas tris kartus pažymi, kad vyresnybės pastangoms nužudyti Jėzų (321) trukdo baimė dėl žmonių reakcijos. Vis dėlto pasibaičius Pilotui aukštiesiems kunigams pavyko sukurstyti minią pasirinkti Barabą (15, 11), užuot pasirinkus Jėzų (15, 13). Galutinis Pilotui nuosprendis nebegali nuraminti minios ir siekia „įsiteikti“ jai, o Jėzui tai reiškia nukryžiuojimą (15, 15). Žinoma, šios atsitiktinės minios nedera maišyti su to meto žydų tauta, o dar mažiau su žydų tauta visais laikais. Jie veikiau reiškia nuodėmingą pasaulį (*Mk* 14, 41), kurio dalis visi mes esame.

Anot Morkaus, sinedrionas kaltas dėl Jėzaus „pasmerkimo“ (10, 33; 14, 64). Apie Pilotą Morkus nesako, kad jis pasmerkęs Jėzų, bet kad neradęs kaltinimo priežas-

ties (15, 14) jis atidavė Jėzų nukryžiuoti. Tai dar labiau padidina Piloto kaltę. Sinedriono pasmerkimo priežastis buvo tai, kad Jėzus „piktžodžiauvo“, teigiamai ir išsamiai atsakydamas į vyriausiojo kunigo klausimą, ar jis esąs „Mesijas, Šlovingojo Sūnus“ (14, 61–64). Šitaip Morkus atskleidžia dramatišką žydų vyresnybės ir Kristaus asmens konfliktą, nulėmusį tolesnį didelį krikščionybės ir judaizmo nesutarimą. Krikščionims Jėzaus atsakymas nėra piktžodžiavimas, bet gryna tiesa, atsiskleidusi jo prisikėlimu. Žydų bendruomenės požiūriu krikščionys yra neteisūs, teigdami dievišką Kristaus sūnybę, nes tai įžeidžia Dievą. Kad ir koks būtų skausmingas šis pamatinis nesutarimas, jis neturi išsigimti į tarpusavio priešiskumą ar leisti užmiršti bendrą turtingą paveldą, apimantį taip pat tikėjimą į vieną Dievą.

Išvada. Bet koks Morkaus evangelijos aiškinimas, kuriuo siekiama primesti atsakomybę dėl Jėzaus mirties žydų tautai, yra klaidingas. Toks interpretavimas istorijos tėkmėje turėjo pragaištingų padarinių ir visiškai neatitinka evangelisto požiūrio, pagal kurį, kaip minėjome, pakartotinai priešstatoma minios nuostata su priešišku vyresnybės nusiteikimu Jėzaus atžvilgiu. Nегana to, pamirštama, kad mokiniai taip pat priklausė žydų tautai. Taigi čia susiduriama su neteisingu atsakomybės perkėlimu, dažnai pasitaikančiu žmonijos istorijoje (322).

Verčiau reikia prisiminti, kad Jėzaus kančia yra slėpiningo Dievo išganymo plano dalis, nes Jėzus atėjo „tarnauti ir savo gyvybę atiduoti kaip išpirkos už daugelį“ (10, 45), o savo išlietą kraują jis pavertė „sandoros krauju“ (14, 24).

(*Tęsinys kitame numeryje*)

Nuorodos

- (307) *Bellum Iudaicum* 2.8. 2–13; § 119–161.
- (308) *Bellum Iudaicum* 2.8. 14; § 162; *Antiquitates Iudaicae* 18, 13 § 14.
- (309) *Gal* 1, 13–14; *Fil* 3, 5–6; plg. *Apd* 8, 3; 9, 1–2; 22, 3–5; 26, 10–11.
- (310) *Mt* 9, 11. 14 ir par.; 12, 2.14 ir par.; 12, 24; 15, 1–2 ir par.; 15, 12; 16, 6 ir par.; 22, 15 ir par.
- (311) *Mt* 5, 47; 15, 26 ir par.
- (312) Antrajame amžiuje Polikarpo kankinystės istorija liudija apie „įprastinį“ Smirnos žydų uolų talkinimą, pasmerkiant krikščionis myriop: „Šv. Polikarpo kankinystė“ XIII, 1.
- (313) Ši pastaba galioja daugiskaitai, bet ne vienaskaitai: 8, 19 ir 13, 52.
- (314) *Iz* 8, 23–9, 6; *Jer* 31–32; *Ez* 36, 16–38.
- (315) *Mt* 28, 18; plg. *Dan* 7, 14.18.27.
- (316) *Mk* 15, 2.9.12.18.26.
- (317) *Mk* 12, 29; 15, 32.
- (318) *Mk* 7, 6; 14, 2.
- (319) *Mk* 11, 18; 12, 12; 14, 2
- (320) Žr. taip pat *Mk* 8, 11–12.15; 10, 2–12; 11, 27–33.
- (321) *Mk* 11, 18; 12, 12; 14, 2
- (322) Ši tendencija reiškiasi ir toliau: atsakomybė už nacių buvo išplėsta visiems vokiečiams, vakarų lobistai tapatinami su visais europiečiais, o kai kurie nelegalūs imigrantai – su visais afrikiečiais.

Ekumenizmas lieka prioritetu

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II pabrėžė, jog krikščionių vienybę laiko vienu iš savo pontifikato prioritetų. Užbaigdamas Maldos už krikščionių vienybę savaitę, popiežius per sausio 25 d. Angelo maldą Šv. Petro aikštėje sakė, jog kliūtys, sunkumai ir nesupratimai neturi duoti pagrindo nusiminimui. „Krikščionių vienybė buvo nuolatinis mano pontifikato reikalas ir toliau lieka mano tarnybos prioritetu“, – pareiškė jis. Tikslas esąs visiška ir regima krikščionių vienybė, kuri pirmiausia yra Dievo dovana, o ne žmogaus pastangų vaisius.

Tą pačią dieną Romos bazilikoje *S. Paolo fuori le Mura* surengtose pamaldose Popiežiškosios krikščionių vienybės tarybos prezidentas kardinolas Walteris Kasperis ragino krikščionis ekumeniniame dialoge laikytis kuklumo. Svarbiausia krikščionių dorybė, pasak kardinolo, yra ne arogancija ar kietasprandiškumas, bet nuolankumas. Tai taikytina ir ekumeniniam dialogui. Vesdamos šį dialogą bažnytinės bendrijos gali viena iš kitos pasimokyti. Dialogas ne skurdina, bet abipusiškai praturtina. Kardinolas ekumeninio dialogo dalyvius taip pat akino nevengti savikritikos ir pradėti nuo savo pačių atsivertimo.

Apibūdindamas dabartinę ekumenizmo padėtį, kardinolas Kasperis atkreipė dėmesį, jog po didelės pažangos dešimtmečių šiandien pasitaiko „nuovargio“ bei „naujojo konfesionalizmo“ požymių, taip pat „bandymų apsunkinti kelią į vienybę“. Užvertus kai kuriuos praeities apkasus, etikos srityje atsivėrė nauji. Tačiau tai neduoda pagrindo nusiminimui. Ekumeninis sąjūdis esąs Šventosios Dvasios dovana, ir ji nuvesianti jį į tikslą.

Popiežius ragina Jungtines Valstijas stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II paragino Jungtines Valstijas stip-

rinti tarptautinį bendradarbiavimą taikos labui. Per audienciją sausio 27 d. Jungtinių Valstijų viceprezidentui Dickui Cheyne popiežius sakė, jog „konfliktų, neteisingumo ir susiskaldymo paženklintame pasaulyje“ žmonija turinti puoselėti laisvės, teisingumo ir lygybės vertybes, kurios artimos amerikiečio širdžiai. „Akinu jūsų bendrapiliečius šalies viduje ir užsienyje stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą ir solidarumą tarnaujant taikai, kuri yra karščiausias visų žmonių troškimas“, – pareiškė popiežius.

JAV viceprezidento vizito išvakarėse Italijos dienraštyje *Corriere della Sera* buvo paskelbtas interviu su ilgamečiu Vatikano diplomatu kardinolu Pio Laghi, kuris patvirtino, jog 9 dešimtmetyje Ronaldas Reagano administracija ir Vatikanas, veikdami prieš komunizmą, derino savo veiksmus ir siekė bendrų tikslų. Būta, pasak kardinolo, „interesų konvergencijos ir nuolatinių, abipusių konsultacijų“. Tačiau „neteisinga“ yra „legenda“, kad, vykdant prieš Maskvą nukreiptą politiką, buvo sudarytas slaptas susitarimas ir nuolatos keistasi informacija per specialiuosius pasiuntinius.

Kardinolas, 1984–1990 metais buvęs pirmuoju diplomatiniu Jono Pauliaus II atstovu Vašingtone, teigiamai įvertino diplomatinius santykius tarp Šventojo Sosto ir JAV. Kontaktai per pastaruosius 20 metų buvę „intensyvūs ir naudingi, nors ir ne be sunkumų“. Kardinolas pabrėžė, jog nuomonės skyrėsi dėl Persijos įlankos ir Kosovo karų. Tačiau nevalia užmiršti ir bendros pozicijos Lenkijos ir Rytų Timoro atvejais.

Vatikanas ir Vašingtonas pasiuntiniais ėmė reguliariai keistis 1984-aisiais, po 127 metų trukusio pertrūkio. Prieš tai kai kurie Jungtinių Valstijų prezidentai, tarp jų Franklinas D. Roosveltas, skirdavo asmeninius specialiuosius pasiuntinius ryšiui su Šventuoju Sostu. Mėginimai už-

megzti visavertiškus diplomatinius santykius žlugdavo dėl antikatalikiškų nuotaičių amerikiečių viešuojuose. Kardinolas Laghi interviu pareiškė, jog popiežiaus lenko asmenybės žavesys 9 dešimtmečio pabaigoje užkariavo amerikiečių širdis, ir tai palengvino užmegzti diplomatinius santykius.

Popiežius atmeta naujas Bažnyčios santuokinės teisės interpretacijas

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II nepritarė naujoms Bažnyčios santuokinės teisės interpretacijoms. Sausio pabaigoje priimdamas Vatikano bažnytinio teismo *Rota Romana* darbuotojus, popiežius pabrėžė, jog vadovaujantis bažnytinėje teise santuokos atveju iki tol, kol bus įrodyta priešinga, privalu remtis galiojamumu. Šio principo atsakyti nevalia. Nauji pasiūlymai pirmiau remtis santuokos negaliojamumu nepriimtini.

Žmogaus teisių aktų galiojamumo prielaida esanti pagrindinės kiekvienos teisinės tvarkos principas. Tuo, žinoma, nepaneigiama, kad pavieniu atveju galima įrodinėti negaliojamumą. Popiežius pabrėžtinai kritikavo Bažnyčios teisės žinovų tezę, jog iš faktinio santuokos žlugimo galima savaime daryti išvadą apie jos negaliojamumą. Ši „klaidinga prielaida“ gali paskatinti bažnytinio santuokos anulavimo proceso etapus laikyti grynų formalumu. Tuo tarpu šiuose procesuose siekiama nustatyti objektyvią tiesą dėl santuokos galiojamumo.

Skleisti natūralius vaisingumo reguliavimo metodus

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II paragino įveikti natūralų šeimos planavimą lydinčius prietarus ir skleisti natūralius vaisingumo reguliavimo metodus. Sausio 30 d. perskaitytoje popiežiaus žinioje Romoje surengto mokslinio kongreso apie natūralų šeimos planavimą dalyviams pabrėžiama, jog

daugelis žmonių aiškiai nesuvokia atsakomybės už gyvybės perdavimą. Negana to, pasitaiko noro gyvybės atsiradimą kontroliuoti ir tuo manipuliuoti. Kovoiant su tokia mąstysena, būtina įveikti paplitusius prietarus ir stiprią priešingą „propagandą“.

Kreipdamasis į medikus, popiežius Jonas Paulius II ragino plėsti tyrimus natūralaus šeimos planavimo srityje ir pagerinti mokslinį šių metodų pagrindą. Tai darant paisytina ne tik natūralių vaisingumo ritmų, bet ir vidinės kūno, dvasios ir sielos vienybės sutuoktinių meilėje. Prisidėti prie natūralaus šeimos planavimo skleidimo pašaukti ne tik tyrinėtojai ir gydytojai, bet ir dvasininkai ir politikos vadovai.

Karštai skelbti Dievo karalystę

(KAP) Popiežius Jonas Pauliaus II aukštai įvertino pašvęstųjų asmenų vaidmenį Bažnyčios gyvenime. Vasario 2 d. sakydamas pamokslą Šv. Petro katedroje per šv. Mišias Pašvęstojo gyvenimo dienos progą, jis pabrėžė, jog šią dieną visa Bažnyčia išsamonina turtą, kuri teikia įvairių charizmų bei pareigų kupino Dievui pašvęstojo gyvenimo pranašiškas liudijimas. Pašvęstuosius asmenis Jonas Paulius II akino karštai skelbti Dievo karalystę ir prisidėti prie jos plitimo. Ši užduotis visados aktuali. Popiežius priminė, kad Dievas pašvęstuosius asmenis ragina būti ištikimus jo meilei. Tai galioja ir užsidariusiems vienuolynuose, ir tiems, kurie darbuojasi taip vargšų ir jaunuolių, tarp pat tarnauja bažnytinėje struktūroje.

Šv. Mišiose Šv. Petro aikštėje dalyvavo keli tūkstančiai pašvęstųjų asmenų, priklausiančių įvairiausioms bendruomenėms. Pasaulyje Katalikų Bažnyčios pašvęstojo gyvenimo bendrijoms bei pasaulietiniams institutams priklauso beveik milijonas narių, iš jų maždaug 790 tūkst. (80 procentų) yra moterys.

Malda, Eucharistija ir Atgailos sakramentas – raktai į šventą gyvenimą

(ZENIT) Pasak popiežiaus Jono Pauliaus II, studijos, malda, Eucharistija ir Atgailos sakramentas yra raktai į šventą gyvenimą. Per susitikimą su kardinolo Christopho Schönborna lydimais Vienos didžiosios kunigų seminarijos studentais vasario 2 d. Romoje Jonas Paulius II sakė: „Studijos ir malda, reguliarus Atgailos sakramento priėmimas ir karštas dalyvavimas Eucharistijos aukoje yra nepamainomos priemonės kelyje į šventumą“.

Seminarija, pasak popiežiaus, „Bažnyčioje tam tikra prasme turėtų būti apie Jėzų susibūrusios apaštalų bendruomenės tąsa“. „Turite nuolatos gilinti savo draugystę Kristuje, jūsų brangaus pašaukimo Viešpatyje, ir stiprinti pasirengimą juo sekti“, – ragino Jonas Paulius II seminaristus. Jis siūlė jiems stengtis „kasdien asmeniškai atsakyti į lemiamą Kristaus klausimą: ‘Ar myli mane?’“

Laisvė internete neturi būti beribė

(KAP) Vatikano požiūriu, laisvė internete ir kitose žiniasklaidos priemonėse nėra „neliečiamas tabu“, bet paklūsta etinėms normoms. Nuolatinis Šventojo Sosto stebėtojas Pasaulinėje turizmo organizacijoje mons. Piero Monni konferencijoje Madride sausio 29 d. pareiškė, jog laisvė pasauliniame duomenų tinkle turi paisyti tokių pamatinių vertybių kaip žmogaus orumas. Vatikano atstovas kritikavo, kad tam tikra internetinė informacija turizmo srityje skatina pedofiliją ir sekso turizmą. Monni įspėjo, kad internetas, kai juo naudojamas neatsakingai, gali prisidėti prie seksualinio vaikų išnaudojimo. Jis priminė, kad technika turi tarnauti žmogui, o ne priešingai.

Paskelbti nauji statistiniai duomenys apie Bažnyčią pasaulyje

(KAP) Vatikano spaudos tarnyba, vasario 3 d. popiežiui Jonui Pauliui II įteikdama naujausią „Popiežiškąjį metraštį“ (*Annuario Pontificio*), paskelbė statistinių duomenų apie Bažnyčią pasaulyje. Skaičiai atspindi 2002 m. gruodžio 31 dienos padėtį.

Lygiai 50 proc. iš 1,071 mlrd. katalikų gyvena Šiaurės ir Pietų Amerikoje. Sumažėjo katalikų Europoje. Čia jų yra 26,1 proc. Katalikų Naujajame pasaulyje per pastaruosius 40 metų nuolat daugėjo, o Europoje mažėjo. Dar 7 dešimtmečio viduryje iš tuo metu maždaug 600 mln. katalikų 40 proc. gyveno Europoje.

12,8 proc. katalikų yra afrikiečiai, 10,3 proc. – azijiečiai. Katalikų per metus pasaulyje padaugėjo 10 mln., jie sudaro 17,2 pasaulio gyventojų.

Sudarydami 62,4 proc. nuo visų gyventojų Amerikos valstybėse ir 40,5 proc. Europoje, katalikai šiuose žemynuose yra didžiausia tikėjimo bendruomenė. Mažumos sąlygomis katalikai gyvena Okeanijoje (26,8 proc.), Afrikoje (16,5 proc.) ir Azijoje (3,0 proc.).

Beveik nepakito katalikų kunigų skaičius, jų šiuo metu pasaulyje 405 058. Diecezinių kunigų padaugėjo 886, kunigų vienuolių sumažėjo 895. Smarkiau – dešimčia tūkstančių – sumažėjo seserų. Tačiau moterų vienuolijos ir pasaulietiniai institutai, vienijantys 782 932 narius, ir toliau sudaro didžiausią Katalikų Bažnyčios dvasinio personalo grupę.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
LT-2001 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-3000 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
kun. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
vysk. Jonas Kauneckas
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Saulius Stumbra

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
Danguolė Misiukonienė / Klaipėda
Nijolė Puzanauskienė / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Albina Saladūnaitė / Panevėžys
Elvyra Žeizienė / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-3000 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-3000 Kaunas

TIRAŽAS 1000 egz.

ISSN 1392-6098

© 2004, „Bažnyčios žinios“
